

AAMULEHTI

N:o 165 3-p. painos N:o 84

Tampereella Lauantaina 22 päivänä Heinäkuuta

35:s vuotikerta 1916

KONTTORI
Tampere, Kuninkaank. 30
avoinna arkip. klo 8 a. — 6 i.

PUHELIMET:
Ilm. - ja tilauskonttori 1
Kirjapaino ja Sitomo 3
sähkönsijä 5 (yksit. 180)
Isännöitsijä tavat varmin-
min kello 8-10 ja 12-2.

TILAUSHINNAT Tampereella ja maaseudulla: 6 pp. 1/4 vk.
12: —, 1/4 vk. 6: —, 1/4 vk. 3: — ja 1 kuuk. 1: —; 4 pp. 1/4 vk.
8: —, 1/4 vk. 4: —, 1/4 vk. 2: — ja 1 kuuk. 70 p.; 3 pp. 1/4 vk.
6: —, 1/4 vk. 3: —, 1/4 vk. 1: 50 ja kuuk. 50 p. ja 1 op. 1/4 vk.
2: 50, 1/4 vk. 1: 25, 1 kuuk. 25 pnia.

Kotiin kannosta kaupungissa ei suoriteta lisämaksua, aino-
astaan kuukausitilauksista peritään 10 pennin lisämaksu.

Vastaava ja päätoimittaja
EETU A. ALHA
Tavataan varmin toimituksessa
klo 2-4 i. p.
Puhelin 8.

ILMOITUSHINTA: 12 p. ennen ja 10 p. jälkeen tekstin
sekä määrättyillä paikoilla 14 p. millim. Punasat ilmoituk-
set 20 p. mm., vähintään 20 mk. Kihla-, viikimä- ja syn-
tymäilmoitukset 3 mk. Kuolinilmoitukset maksavat 10
p. mm. ja on pienin hinta 4 mk. Pienin ilmoitusmaksu on
1 mk. Pitämiäksistä ilmoituksista kaavan mukainen
alennus. Kiinteät hinnat.

TOIMITUS
Tampere, Kuninkaank. 30
avoinna klo 11 a. — 12 yöllä

PUHELIMET:
Toimitus 4
Päätoimittaja 8

K. O. Laitinen & Hannu Peltonen,

Asianajotoimisto Tampereella,
Tamp. Osake-Pankin talossa Kauppakatu 7.
Avoimna 9-3. ... Puhelin 474.

Omistajat: K. O. LAITINEN, HANNU PELTONEN,
Lakit. kand., Varatuom. Lakit. kand., Varatuom.
Vakinainen Senaattori Johannes Peltonen.
avustaja

Ajavat asioita kaikissa maamme oikeuksissa ja vi-
rastoissa. Laativat testamentteja, yhtiöjärjes-
tyksiä, kauppa- ym. asiakirjoja. Toimittavat per-
unkirjoituksia, perinnönjakaja, saatavien perimi-
siä ynnä muita asianajolaan kuuluvia tehtäviä.
Matkustetaan myös maaseudulle.

Kansallis-Osake-Pankki
Lainaa rahaa.
Myy postilähetysvekseleitä.
Toimittaa rahainperimisiä, mak-
sua ja rahalahetyksiä myös-
kin sähköteitse sekä suorittaa
kaikkia muita pankkitehtäviä.
Toimia voi pankille an-
taa myös kirjeellisesti.
12119

KISMET on mieto, hieno savuke.
H. Borgström Jr.

Palsta- ja lohkotilojen
huutokauppa.

Erisuuruisia huvila- ja viljelyspalstoja palsta- ja lohkotiloina myydään
huutokaupalla tiistaina elokuun 1 p. klo 2 ip. Messukylän pitäjän Nurmen
kylän Juopon ja Nattarin taloista (Aitolahdella).
Lähempiä tietoja antaa varamaamittari K. D. Sinervä Tampereella Hä-
meenkat. 23, puh. 80 ja maanviljelijä J. Nattari itse paikalla. (Puhelin Aitolah-
ti, Nattari.)
Laiva lähtee Tampereelta Aitolahdelle klo 1/2 12 päivällä.

Fr. Grundström & Co
Rauma
vanhin paikkakunnalla toimiva
VÄLITYSLIIKE
perustettu 1897
toimittaa välityksiä ja tullauskoja nopeasti, halvalla ja ammattikelpoisesti.

Metsien lukemisen, ar-
vioimisen ja
leimauksen toimittaa edullisim-
min **Suomen Maanviljeli-
jien Metsätoimisto O.Y.**
Tampere, Rautatiekat. 12.

Maanvilj. alkää myykö met-
siänne ja tilojanne ennenkuin ne
on ammattimies arvioinnut.

KURSSIT
Kytälänk. n:o 3 alkavat koulunurjoille
matematiikassa ja kielissä 1 p. n.ä
elokuuta klo 10 ap.
12955 **Aina Mustonen.**

Ainoastaan
lyhyemmän ajan Tam-
pereella
Helsingistä saapunut
Niels Nielsenin
Panoptikon ja Anatoomillinen

Museo
Avoimna ensi kerran lauan-
tina t. k. 22 p. n.ä

**Yksi Euroopan suu-
rimmista nähtä-
vyyksistä.**

**Suurin matkustava
vahakabinetti.**
Aleksanterin torilla.

Sisäänpääsy 50 p. n.ä.
anatoomiseen osastoon 30
pennin lisämaksu. Sota-
vero 10 p. — Kun sisään-
pääsymaksu on niin hal-
pa, on kaikkien käytävä
katsomassa.

**Museo on auki joka
päivä klo 10:stä aa-
mulla klo 10:neen ill.**

Kunnioittaen:
Niels Nielsen,
Museon omistaja.

Kuolleita.

Murhemielin ilmoitamme,
että
Maanviljelijä
Juho Kuutti
kutsuttiin Taivaallisen Isänsä koti-
in Tyrvään Sammaljoella tor-
staina heinäkuun 20 p. n.ä 1916, 69
vuod., 8 kuukaud. ja 5 vuoro-
kauden ikäisenä. Syvällä kai-
pauksella ja rakkaudella muiste-
levat vainajaa lähinnä puoliso, lap-
set, lastenlapset ja ijäkäs mummu.
Hilma Kuutti.
Anna ja Hilja Kuutti.
Nini, Arvo, Antero ja Hmari Varti.
Katri, Eero, Erkki ja Heikki Kuutti.
"Jesuksen Kristuksen Jumalan
Pojan veri puhdistaa meidät kai-
kista synneistä."

12987

Surin ja murheen murtamana
ilmoitamme että Jumala kaikki-
viisautensa on hyväksinyt nähty
tältä poiskutsua rakkaan
veljemme

Kustaa Gabinus Kesolan
Vesilähdestä, joka hiljaa ja rau-
hallisesti nukkui kuolon uneen
Vapahtajansa turvalla Tampe-
reella Lääkärien sairaalassa hei-
näk. 20 p. 1916, 37 v. 5 kk. 7
p. vanhana, jättäen kaipauksen
ja kiitollisuuden tuntein muiste-
lemaan 2 veljeä perheineen ym.
sukulaiset ja tuttavat.
Hanna, Kalle, Reino ja Veikko Kesola.
Manda, Otto, Eino ja Erki Hukari.

Nyt kyynel kuivu, Ja murhe
vaivu Tään haudan luona ei sur-
ra saa, On taisto laannut ja rau-
han saanut Hän, joka tässä nu-
kahtaa.
Siis rauhan maassa Tuoll' au-
tuassa Nyt nautit lepoa sulosa!
Me muistellemme ja siunailemme
Sydäntäs hellää rakastavaa.

12983

Myytäväänä.
Savustettua
Hevosentilaa
Smk. 2:50 kgita.
Lounais-Suomen Osuustaloustoim. t. l.
Turku, Kristinankatu N:o 6.
12986

Ilmoituksia.
Päivystyslääkärinä
sunnunt. heinäk. 23 p. n.ä tohtori Y.
Kulovesi, Tiilitiekat. 5, puh. 804.

Osotteita.

Asianajokontoreita
Tampereella:

K. O. Laitinen & Hannu Peltonen
Tamp. Osake-Pankin talo.
Av. 9-3. Puhel. 474.

Koskinen & Leinö
Kauppatori 5. Selin talo. Puh. 766.
Klo 9-3.

Varatuomari Ahlman & Pulkkinen
Lakiasiantoimisto. Suom. Yh-
dysp. talo Kauppak. 10. Avoimna 9-3.
Eriksson & Grönblad
Kauppatori 7. Palanderin talo.
Telef. n:o 659. Auki 9-4.

Procopé & Soivio
Commercen talo, av. 9-4.

Planting & Puha
Asianajotoim. Kaup-
pak. 7, puh. 1165 ja 91.

Kaapo Murros
Asianajaja. Itä-
nenk. 11 (Palanderin talo). P. 758. Avoimna klo 9-3.

J. Selander
Laukontori 6. Puh. 10-2.
n:o 1431 muina aik. 1432.

Julius Lagus
Perimis- ja asianajot.
Aleksant. 22. P. 1297.

Tampereen Lakiasiantoimisto
Oiva Schiberg
Kauppakatu 16. Puhelin 1004.
Avoimna 9-3.

Toispaikkalaisia
asianajajia:

Pellinen & Niemelä (ent. Koski & Suoma-
lainen), Helsinki, Mikonkatu 6.
K. V. Holman, Asianajotoimisto
Helsinki, Aleksanterinkatu 44.
Lakiasiantoimisto Kivimäki & Tulenheimo
Turku, Eerik. k. S. Av. 9-4. P. 484 & 945.
Jaakkola & Piintilä Turku. Puh. 882.
9-3. Om. Varat.
Martti E. Jaakkola ja T. Piintilä.
Vtuumari, Turku.
ALFRED HOLMSTRÖM 9-3. P. 772 & 1049.
Työkump. **Ivar Aminoff**, vtuumari.
Toivo Anjalan Asianajotoim. Vaasa.
Otto Tanner, Lakiasiant, Viipurissa.

Lääkäreitä:

Kaupungin- ja alueälääkärit

T. A. Hallström, Kirkkok. 8. 9-11
ja 5-6, puh. 291, sekä Terveyden-
hoitotoimistossa 1-2.

Grönholm, Itänenk. 26. 9-11, 4-5.
Nyman, Kauppak. 7. 9-11, 2, pyh. 9-11.
Schrowe, Tamm. k. 10. 10-1/2, 12.
3-4.

Terveydenhoitotoimisto, Hämeen-
kat. 19, 12-2. Tarkastusas. 8-10.
Keuhkotautisten huoltola, L. puis-
tok. 4, tiist. ja perjant. 6-7.

Ahlman, L. puistok. 14. Matkoilla elo-
kuun 10 p. n.ä.

Backman, 3-5 ip.

Björkqvist, Korva-, nenä- ja kurkku-
tauteja, Itänenk. 20. 1-4.

Emeleus, 1/4 9-1/4 10. 1/4 5-6.

Hoffström, Matkoilla heinäk. ajan.
Yrjö Kulovesi, Tiilitiekat. 5. Telef. 804. Klo 9-11 ja 6-7.

Suoma Loimaranta Hämeenkat. 21. 9-11
ap. ja 4-5 ip. Keuhkot. Tel. 159.

Tri Nyman, Kauppatori 7. 9-11, 1-2, pyh. 9-11.
Sisät. aut. last. ja veneer.

Ora, Aleksant. k. 16. 9-11. Matkoil-
la elok. alk.

Stålhammar, Mustanlahdenkatu 24.
1/4 6-7, puh. 100.

Anna Vikander, Matk. heinäk. lopp.
Virzenius, Itätk. 20. 9-11, 1/4 6-1/4 7.

Kaarlo Palkonen, kunnan- ja rau-
tatiinlääkäri Toijalassa 9-11 ja 1-2.

Tampereen Osake-Pankki
Pääkonttori TAMPEREELLA

Haarakonttoreita:
HÄMEENLINNASSA RIIHIMÄELLÄ
KEURUULLA TOIJALASSA
IKALISISSA VAMMALASSA

Ottaa rahoja talletettavaksi
Diskonttaa vekseleitä
Myöntää lainoja ja kassakredittejä
Myy postilähetysvekseleitä
Toimittaa rahainperimisiä, maksuja ja rahalahetyksiä sekä kaik-
kia muitakin pankkitehtäviä.
Toimia sopii antaa pankille kirjeellisesti.

Pohjoismaiden Osakepankki
Kauppaa ja Teollisuutta varten.
Perustettu 1872 — Omat varat 40 milj. markkaa
Diskonttaa vekseleitä, myöntää lainoja ja kassa-
kredittejä.

Ottaa vastaan rahoja korkoa kasvamaan.

Täydellinen pankkilike.

Toimia voi pankille antaa myöskin postin kautta.

Venemoottoreita
tanskalaista valmistettua olevia, uusia, myydään varastosta
Helsingissä:

3 kpl. 8 hv. 2 sil. magneetilla
4 " 4 " 1 " "
5 " 5 " 1 " "

Oy. Simonsen & Nielsen Ab.
Vuorikatu 9, puh. 9797, Helsinki.
Sähköos. Enterprise. 12984 (S. I. 14894)

Yksityissairaala Koulukatu 8.
Telef. 727.

Eläinlääkäreitä:

M. Herva, Otavall. k. 2. T. 1134. Klo 10-1
Stenius, Mustanlahd. k. 23, 10-12. P. 1495.

Puupposen Rohdoskauppa omist.
Puupposen Veljekset, Häm.k. 6 p. 466

Pappeja:
E. Huupponen, toist. Kunink. 40, p. 256.

Maamittareita:

K. D. Sinervä
TAMPERE, Hämeenkatu 23. Telef. 80.
Toijalan Maanmitt. ja Välytystoim. Puh.
Keski-Suomen Metsätoimisto Tampe-
reella, U. J. Grönholm, Commersin
talo, torin varrella. Puhelin 1561.

J. A. Härmälä, varam. Orivesi as. Puh.

Kiertävät sairaanhoitajattaret
Tavataan varminmin klo 2-4 ip. Län-
siipiirissä **H. Paasilin**, Papink. 17,
puh. 782. Keski-Suomen **M. Koski-
nen**, Lant. k. 36, puh. 25. Kytälässä
L. Upari, Aleks. k. 30, puh. 1168. Itä-
piirissä **A. Vihonen**, Viinik. 3 A,
puhelin 982.

Rokotustoim. Kunink. 36, torst. 10-12.

Kätilöitä:

Lise Alven rokottaja, Aleks. k. 20. T. 736.
Edla Enroos, Vanh. koti, t. 927, päiv.
Aino Lehti, Hämeenpohja, puh. 52.
Naimi Vallin, Joh. koul. puurakenn.
tel. 1378.

Sairasvoimistelua ja
hierontaa:

Alanko, Hilma, Aleksanterink. 31.
Kerttu Haarla, Puutarhak. 12. P. 1291.

Ellet Nylander
Kirkkokatu 8.
Telef. 1122.

L. Julkunen, Kaupp. k. 5, p. 963, myös sähkö.
M. Kandell, Satak. 28, myös sähkö, hier.
Aurora Lindell, Tammelan k. 13.

Ida Matilainen Tammelan puistok. 16.
Aarna Nieminen, Satak. 7, sähkö, hier.
Sofia Piippo, Hallitusk. 21.

Tamp. Hieronta & Sairasvoimistelotoim.
Läntineuk. 25. Auki 9-10, 1/4 3-2, 6-7.

Pohjola Palo- ja murtovakuut.
Asiamiehet Tampereella:
G. W. Osonen, Hämeenkat. 9. Puh. 530.
Emil Lyytikäinen, Häm.k. 23. Puh. 571.
K. J. V. Dahlgrén, Läntinen Puistok. 6.

Kullervo Tapaturmavakuutus.
Asiamiehet Tampereella:
G. W. Osonen, Hämeenkat. 9. Puh. 530.
Emil Lyytikäinen, Häm.k. 23. Puh. 571.
K. J. V. Dahlgrén, Läntinen Puistok. 6.
Juh. Kivinen, Kauppak. 13. Puh. 202.

G. W. Osonen Vakuutuskonttori
Hämeenkat. 9. P. 530.

Salama-Pohjola-Kullervo.
Konttori- ja 9-2 ja 4-6.

Suomi Keskin. Henkivak. yhtiö
Tampereen Haarakonttori,
Kauppatori N:o 5. Av. kello 10-3.
Puh. 92.

Imatra Palovakuutus O. y. Juh. Ki-
vinen, Kauppak. 13. P. 202.

Kaleva Henkiv. yhtiö Itänenk. 11.
Av. 9-12, ja 1-3, perjant-
tainen myös 6-7 ip. Puh. 807.

Patria Tapaturmavak. O.Y.
Pääasiam. Fedi Procopé & Co, Kaup-
pak. 7, Tamp. Pank. talo. Puh. 532.
Rob. Witting, Arth. Laurent ja
S. Stenius.

SAMPO, keskin. vak. laitos.
Asiamies Treeella
J. H. Vuorio, Hämeenkat. 21, puh. 1247.

**Suomen Kaupunkien Palo-
apuyhtiö** irtaimistoa varten.
Asiamies Tampereella: **Otto Lukander**.
Koskik. 7, telef. 148, konttori- ja 9-2
ja 4-6. 5, 10 ja 20 v. kuluttua 10. 25
ja 50 % alennus vuosimaksuista. 781.

Palo- ja Henkivakuutus „SVEA“
Telef. 509. ELIN SELIN.
Konttori Tampereella, Kirkkok. 9.

Häiläpöytä Tamp. reeni hauskain matkustajakoti, 25 huonetta a l. 50—7 m. k. Pub. 1093.

HEIKKI TIITOLA Rakennustoimist Selinin talo. Puhelin 813.

K. Lindroos Pellavatehtaan katu 12, p. 628. Rakennustoim. — Piirustuksia, Urakoita, Korjauksia.

Konepiirustustoimisto Lintinen k. 27, puh. 1565. Konepiirustuksia, teknillisiä laskelmia, sähkö-, vesivoimaja mylylaitosten suunnitelmia y. m.

M. V. Tuomela, Kultasepäntiike Omist. (K. Halme) Hämeenkatu 12. Puh. 547.

J. V. Lindroos Kelloseppäntiike, Tampere, Kaupakatu 9. Puhelin 513.

Tamp. Valokuvauksen As. (Taif. As.) Tamp. p. t., p. 515. Valok. lab.

Höyrylaivojen kulkuvuorot: »Hünen» ja »Intin» kulkuvuorot julkaistaan joka lauantain numerossa. Höyryalus TERVALAHDEN kulkuvuorot ilmoitet, joka lauant. numerossa.

O. V. Helsingin Leimasintehdas

Kotimaiset tuotteemme ovat parhaimmiksi tunnetut kanta maan Metallikaiverrus.

TAMPERE Hämeenkatu 27.

Oppi- ja kansakoululaisten palkkavälitys-toimisto, Lindellin koululla, puh. 1421. av. maanant., keskiv. ja perjant. 5—6.

Arv. yleisön suos. suljet. aistivall. n. käsitöiden välitys Hallitusk. 13.

Tamp. kunnan Työväli. toim. aukiolo on 10—3 ja lauant. klo 10—2.

Tampereen Kirjapaino-Osakeyhtiö Kirjapaino Kuninkaan k. 30. Puh. 3 sitomo

Pohjoismaiden Osakepankki

Kauppaa ja Teollisuutta varten. Ilmoitus lauantain lehdessä.

Suomen Yhdyspankki

Tampereella, Kauppak. 10. Täydellinen pankkiliike.

Vaasan Osake-Pankki

Tampereella, Kauppakatu 3. Avoimna 1/2 10—2.

Tampereen Osake-Pankki

Avoimna 1/2 10—2.

Tampereen Säästöpankki

Kauppak. 14, on avoinna joka arkipäivä 11—2 sekä sitapäiksi perjantaisin 6—8 ja lauantaisin 4—6.

Ranskan Osake-Pankki

Tampereella. Auki 1/2 10—2.

Painotyönnö

— kaikkein pienimmätkin — tekee Teille edullisesti

Tampereen Kirjapaino-Osakeyhtiö (Ramuiehden)

KIRJAPAINO

Kuninkaan k. 30

Puhelin 3

Tampereelta

19 22/7 16.

Voimaperäisen maanviljelys.

Onko se ilman apulantoja mahdollista.

Olojen kaikinpuolin muuttuessa ovat maamiehemmekin alkaneet yhä yleisemmin pyrkiä voimaperäisempiin viljelystapoihin. Maaperän hedelmällisyys ja kasvukyky koetetaan, mikäli mahdollista, kohottaa huippuunsa. Näin hoidetusta, muokatus- ja lannoitetusta maasta onkin meidän syytä toivoa taloudellisesti parhaita satoja.

Mutta ennenkuin hyvät tulokset ovat mahdollisia, tulee viljelijän myös huolehtia, että maassa on ainakin tarvittava määrä erilaisia kasvin ravintoaineita kunkin sen kasvilajin vaatimusten mukaan, jota siinä kulloinkin ajetaan viljellä. Tosinhan ei tämäkään vielä voi heille parhaita tuloksia taata, vaan tulee tarvittavien ravintoaineiden vielä olla kasveille soveliaassa ja helposti saatavassa muodossa, jotta ne suuremmalla vaivalla saisivat ravintotarpeensa tyydytyksi. Maaperä kylläkin sisältää suuret määrät eri ravintoaineita, riippuen maanlaadusta.

Näitä emme kuitenkaan voi liikaan kaikin puolin huomiota ottaa, sillä suurin osa niistä on raa'assa muodossa eikä kasveilla ole niistä mitään hyötyä, ennenkuin ne ilman ja muokkauksen y. m. avulla ovat kasveille soveliaaseen muotoon muuttuneet.

Kuten tiedämme ovat typpi, fosforihappo ja kali viljelyskasviemme tärkeimmät ravintoainet. Mutta juuri näiden tärkeimpien ravintoaineiden puute on viljelysmaillamme useinkin huomattavan suuri. Ne ovat niistä monien satojen kuluttamina vähentyneet. Tämän puutteen poistamista ja kuluttamisen korvaamista tarkoittaakin juuri viljelysmaiden lannoittaminen.

Eihän tarvitse olla mikään tietopuolisesti oppinut tai käytännöllistä kokemusta omaava maamies, ennenkuin käsittää, että maata kauemmin lannoittamatta viljeltäessä voimallisin ja hedelmällisinkin maaperä vuosi vuodelta kadottaa osan alkuperäisestä kasvukyvystään. Kuukaan ei myöskään kieltäne, ettei jokainen sato, olkoon se mitä laatua tahansa — viljaa, heinää, juurikasveja j. n. e. — poiskorjattuna vie melkoisia määriä maaperän sisältämistä eri kasviraavintoaineista. Kun näin ravintoaineet vuotuisesti satojen kuluttamina vähenevät, on kaikille selvää, että tätä vähentymistä on lannoittamisella estettävä, jos kerran kannattavia satoja halutaan. Pilvistä saavat kasvit tarvitsemansa kosteuden, ympäröivästä ilmakehästä hapen ja auringosta valon ja lämmön. Mutta typpi, fosforihappo ja kalilarpeet täytyy viljelijän itse näille hankkia.

Tähän tarkoitukseen me yleisemmin käytämme kotieläintemme lantaa ja virtsaa. Ja kieltämättä tämä onkin luonnollisin ja soveliaim lannoitustapa. Tiedämmehän eläinlannan olevan jäänne eläimellemme syötämästämme rehun sisältämistä typpi-, fosforihappo- ja kalimääräistä, joita kotieläintemme ruuansulattimet eivät ole voineet sulattaa. Mutta niin sopiva ja tehokas kuin eläinlanta onkin, eivät ne määrät, joita maamiehemme ovat sitä tilaisuudessa käyttämään, kykene aina edes maan viljavuuttakaan tasapainossa pitämään, sen kohottamisesta puhumattakaan. Emme-

hän liikikään kaikkia korjaamiamme satoja voi eläinruokinnassamme käyttää. Saamistamme sadoistahan me osia myömmö, osia käyttämme siemenviljaksi j. n. e. Kun vielä otamme senkin huomioon, että eläimet ovat nauttimansa rehun sisältämistä ravintoaineista suurimman osan hyväkseen käyttäneet jättäen lantaan vain pienen murto-osan, niin on selvää, että satojen maasta viemistä typpi-, fosforihappo- ja kalimäärästä tulee eläinlannan mukana hyvin vähän siihen takaisin.

Kun tilojemme eläinlantarastot eivät ole siksi suuret, että ne riittäisivät edes varsinaisten viljakasviemme yhä kohoavia lantatarpeita tyydyttämään, niin emme ilman apulantoja pääse pyrkimämme voimaperäiseen maanviljelykseen. Juuri näiden avulla on meillä ainoa mahdollisuus taloudellisesti edukkaimmalla tavoin täyttää eläinlannassa olevia puutteita, ja samalla myös saavuttaa tulokset käyttämällemme eläinlannalle.

Keinotekoisien lannoitusaineiden suuren merkityksen voimaperäisessä maanviljelyksessä huomamme heti, kun vertaamme toisiinsa niitä typpi-, fosforihappo- ja kalimääriä, jotka me lannoittamisella pelloillemme annamme, niihin määriin, joita eri sadot siitä riistävät. Tavallisemminhan me peltojamme lannoitamme noin joka 6—7 vuosi 3 à 40,000 kg sekalantaa ha kohti. Tämä tekee vuotta kohti keskimäärin 5,000 kg, jossa määrässä on noin 20 kg typpeä, 8 kg fosforihappoa ja 23 kg kalia. Kuitenkin ottavat keskinkertaiset sadot eri kasveista prof. Léerke'n mukaan ha alalta seuraavat määrät eri kasvinravintoaineita:

	Typpeä	Fosforia	Kalia	Kalkkia
	kg.	kg.	kg.	kg.
Vehnä	84.84	34.41	44.60	13.63
Ruis	62.79	32.08	56.74	17.85
Ohrja	59.20	26.70	48.63	17.73
Kaura	67.52	27.09	76.93	19.12
Herne	115.32	32.60	56.83	52.11
Peruna	96.10	44.47	154.68	24.73
Turnipsi	111.00	45.15	158.75	64.75
Apila-				
heinä	134.00	36.40	121.52	131.32
Niitty-				
heinä	93.00	25.50	95.82	57.24

Tätä tarkastettaessa tulee muistaa, että ne ovat vain keskinkertaisia satoja, jotka ylläluetellut määrät kehitykseensä eri ravintoaineita tarvitsevat. Runsaammat sadot vaativat tietysti suhteellisesti enemmän. Kyllin riittävästi puhuvatkin yllämainitut numerot selvää kieltä todistaakseen, että maamiehemme ylipäänsä rasittavat maan luonnollisia ravintoainetarpeita liikaa. Se karjanlantaamäärä, jolla maamiehemme kerran viljelyskiertonsa aikana, kesantovuonna, viljelysmaitaan lannoittavat, ei riitä kuin yhdelle ainoalle sadolle — eikä aina senkään tarpeisiin. Loput kierron sadoista saavat ravintoaineiden puutteessa kituen kasvaa. Onhan meillä tätä todistamaan hyvinä esimerkkeinä viimeiset heinäkiertomme ja niitä seuraavat kesäviljat. Varsinkin viimeisessä kaurassa ennen kesantovuotta saamme aivan yleisen nähdä, miten se ravintoaineiden puutteessa on saanut kituen kasvaa ja kehittyä, antaen voimattomuutensa takia rikkaruohoilte liian suuren vallan.

Mutta vaikkapa oltaisiinkin tilaisuudessa käyttämään runsaammin luonnollista lantaa, kuten on laita kaupunkien ympäristössä olevilla tiloilla, jotka siitä kohtuuhinnalla, usein ilmaiseksikin, rajattomasti saavat, niin emme sittenkään kykene ilman apulantoja saamaan parhaiten taloudellisesti kannattavia satoja. Miten voimme saada siksi suuret lantamäärät maahan sekoittumaan, joita olemme voimaperäisessä juurikasviljelyksessä pakotetut käyttämään? Mutta vieläkin vaikeampi — suoraan sanoen mahdoton — on luonnollisen lannan avulla järjestää palkkasvien lannoitusta.

Ilman huomattavia tappioita. Tarvittavan kalin me kyllä voimme karjanlannassakin niille antaa, mutta sen mukana menee antamamme typpi aivan hukkaan. Tiedämmehän palkkasvien kokoavan ilmakehästä ei yksin omia typpitarpeitaan, vaan vielä varastoonkin muita kasveja varten. Käyttäisimme yksinomaan karjanlantaa palkkasveille lannoittaessamme, tuhlaammekin hukkaanmenneessä tyypessä yli 100 mk jokaista lannoittamamme ha alaa kohti, sillä emmehän typpeä voi mitenkään tavallisin keinoin lannasta eroittaa. Samanlaisia tapauksia on monia muitakin, sillä eihän lannassa ole eri ravintoaineet liikkikään samassa suhteessa, kuin mitä eri kasvilajit ja maanlaadut niitä tarvitsevat.

Nykyisestä tilastaan on maamiestemme kuitenkin viljelysmaansa joka tapauksessa kohotettava, jos mielivät ammatissaan menestyä ja kannattavia tuloksia saavuttaa. Heidän on opittava lantavarojaan oikein käyttämään ja ottamaan melkein samoilla tuotantokustannuksilla paljo runsaampia satoja. Siitäkin huolimatta, vaikka ne vaativatkin, ennenkuin ovat mahdollisia, enemmän lantaa ja parempaa maanmuokkausta. Tulevat-han jo niitto-, korjuu- y. m. kustannukset runsaassa sadossa ha alaa kohti paljo pienemmiksi, kuin jos tuota samaa satoaluetta saataisiin koota paljo laveamalta alalta. Rehevästi kasvavassa laihossa eivät rikkaruohotkaan pääse valtaamaan ja näin säästyy huomattava määrä ravintoaineita, jotka rikkaruohot kuluttaisivat. Näitä ja monia muitakin etuja lukuunottamatta emme kuitenkaan ilman apulantoja saavuta.

Syy miksi eivät maamiehemme yleisemmin käytä apulantoja, vaikkakin niillä niin moninlaisia etuja saavutetaan, ovat kylläkin monet. Suurimpina syinä voidaan kumminkin pitää, että maalta vaaditaan vielä liian vähän ja ettei osata apulantoja käyttää. Maamiehemme eivät yleisestikään tiedä, miten runsaita satoja taloudellisesti edullisilla tavoilla voidaan maasta ottaa, ja minkälaisia keinoja on kulloinkin käytettävä. Lannoittellessaan maitaan yksinomaan karjanlannalla luulevat he saavansa parhaiten kannattavia satoja, kun lannankin muka saa kotoa ihan ilmaiseksi. Apulantoihin sensijaan täytyy uhrata rahoja ja kun apulantojen vaikutus ja edullisuus on lukemattomille maamiehille tunteamaton, niin ei mikään kehoita ja kiihota heitä niitä hankkimaan ja käyttämään. Ken taas, niitä käyttäessään, ei ole osannut tarpeisiinsa valita soveliainta lajia eikä ymmärtänyt käyttää siksi suuria määriä, että niiden vaikutuksesta olisi ollut hankintakustannuksia vastaavaa hyötyä. Näin saadessaan huonot tulokset saavat apulannat syyn niskoilleen.

Kuitenkin puhuvat vanhempien, edistyneiden sivistysmaiden olot aivan toista. Kun siellä apulantoja osataan oikein käyttää ja olot pakottavat ottamaan maasta mahdollisimman korkeita satoja, niin onkin apulantojen käyttö vuosi vuodelta yhä vaan lisääntynyt. Mutta eihän meidän tarvitse mennä »merta etemmäksi kalaan». Väittävähän etevimmät maamiehemmekin, etteivät heidän saamansa runsaat sadot olisi olleet mahdollisia ilman apulantoja, ja edelleen, ettei apulannoita maasta voimaperäiseen viljelyskuntoon voida saada.

Istestänsä onkin aivan selvää, että erilaiset maanlaadut vaativat enemmän tai vähemmän erilaisia lannoitusaineita, eri kasvilajeista puhumattakaan. Vaatiipa sama kasvilajikin eri tarkoituksiin viljeltäessä aivan erilaisia lannoitusta. Niinpä täytyy meidän esim. hertettä vihantere-

huksi viljellessämme lannoittaa aivan toisin, kuin siitä siemen-satoa aikaessamme. Kaikki nämä eri seikat tulee ottaa tarkoin huomioon, kun ryhdytään apulantoja käyttämään. Ei mihinkään toimenpiteisiin sovi ryhtyä ajattelematta, umpimähkään, sen vähemmän apulantojen hankintaan ja käyttöön.

Jo hyvissä ajoin on koitettava ottaa mahdollisimman tarkoin selvälle, mitä ravintoaineita ja kuinka paljon maa entuudestaan sisältää. Tosin tämän selville saaminen on vaikeaa ja tulokset epävarmoja, mutta huomaa kuitenkin maamies aikaisemman kasvun perusteella, millaista hänen maansa parhaiten kaipa. Samoin on myös määrättävä, mitä kasvilajeja missäkin paikoin ajetaan viljellä. Näiden avulla voidaan sitte koko lulla tarkoin määrätä, mitä apulantoja ja kuinka paljon niitä tarvitaan.

Tietysti maan tulee olla hyvin ojitettu ja muokattu, ennenkuin sille ensinkään kannattaa apulantoja antaa. Varsinkin voidaan kehoittaa apulantoja käyttämään uuvutetuille ja ohutmultasille maille hyvin varovasti ja vähissä määrin, sillä tällaisilla mailla saadaan apulantoja käytettäessä melkein poikkeuksetta huonoja tuloksia. Ensin on niiden ruokamultakerrosta karjanlannalla ja hyvällä muokkauksella syvennettävä, vasta sitte kannattaa apulantoja runsaamassa määrin käyttää. Ei myöskään saa apulantoja yksinomaan pidemmältä käyttää ettei ruokamultakerros alkaisi ohentua. Lyhyesti sanoen: maan tulee olla kaikinpuolin: hyvässä fysikaalisessa kunnossa, ennenkuin apulantojen käyttöön ryhdytään ja ennenkuin niiden käytöllä saavutetaan hyviä ja kannattavia tuloksia.

Vleisiä uutisia.

Venäjän ja Ruotsin rautateiden yhdistäminen.

Sopimus sillan rakentamisesta Tornionjoen yli allekirjoitettu.

Pietari, heinäk. 20 p. (P. T.) Ulkoministeri Sasonov ja Ruotsin lähettiläs Brändström ovat t. k. 15 p:nä allekirjoittaneet sopimuksen Venäjän ja Ruotsin rautateiden yhdistämisestä sillanrakentamisella Tornionjoen yli.

Terijoen—Koiviston rata.

Kuvernööri vahvistanut maan pakkolunastuksen rataa varten ja määrännyt valtion maksamaan yhteensä 1,158,115 mk. 85 p.

Sittenkun tie- ja vesirakennusten ylläpito oli pyytänyt Viipurin läänin kuvernöörin toimennpidettä siihen, että Terijoen—Koiviston rautatietä varten tarvittava maa-alue pakkolunastettaisiin on komissioonimaantunturi A. Holmström kuvernöörin määräyksen mukaan kartoittanut puheena olevan maa-alueen. Tarkotusta varten on Terijoen pitäjältä pakkolunastettu 17,317 ha. Uudenkirkon pitäjältä 218,636 ha ja Tarkkalan kylän jakokunnalta vesialuetta 2,690 ha. Kuolemajärven pitäjältä 59,839 ha ynnä Ylä-Kirjavalan ja Pentikkälän kylien yhteiseltä lohkokunnalta 0,640 ha vesialuetta sekä Koiviston pitäjältä 91,861 ha maata eli siis kaikkiaan 387,651 ha maata ja 9,330 ha vesialuetta, sisältäen edellä oleviin määriin nekin maat, mitkä pakkolunastuslautakunta oli määrännyt pakkolunastettaviksi ja joista maantunturi Holmström on laatinut uuden selityksen.

Kuvernööri on nyttemmin vahvistanut mainitun pakkolunastustoimituksen ja määrännyt Suomen valtion maksamaan maanomistajille yhteensä 1,158,

115 mk. 85 penniä sekä maksun tapahtumiseen asti juoksevalle 6 prosentin korolla, lukien siitä lähtien kun valtio on oikeutettu alkamaan työt mainituilla kiinteistöillä. — (S. H.) — K. la.

Vesikauhu.

(S.H.) Kuluvan vuoden ensimmäisellä puoliskolla on lääkintöhallituksen laboratoriolta todettu 64 vesikauhutapausta eläimissä, joista 62 koiraa ja 2 kissaa. Tammikuun aikana sattui 7, helmikuun 11, maaliskuun 21, huhtikuun 9, toukokuun 7 ja kesäkuun 11 tapausta. Lukuissimmin on taudintapauksia sattunut Helsingissä, nim. 23. Kotkassa 4, Porvoossa 3, Lahdessa 2, Kuopiossa 2, Espoossa 2, Kirkkonummella 2, Oulunkylässä 2, Uudellakirkolla (V. l.) 2, Sipoossa 2, Elimäellä 2. Vain 1 tapaus on todettu Kouvolassa, Heinolassa, Nurmijärvellä, Mikkeliissä, Myrskylässä, Haminassa, Korsossa, Koskella, Karhulassa, Siuntiossa, Korialla, Helsingin Kainbyssä, Raudussa, Orimattilassa, Janakkalassa, Albergassa, Muolassa ja Oitissa.

Helsingissä todettiin ensimmäisen tapaus helmik. 15 p. (lahtelaisessa vinttikoirassa). Suurin luku tapauksia, 14, esiintyi maaliskuussa. Mukaan lukien lähimmät naapurikunnat nousi vesikauhutapausten luku Helsingin seudulla n. 30:een.

T. k. puoliväliin mennessä on todettu 5 vesikauhutapausta, nimittäin 1 Riihimäellä, 1 Haminassa, 1 Tammisaarella ja 1 Orimattilassa. — U. S.

— Myönnettyjä määrärahoja.

(S. T. T.) Senaatti on käyttäväroistaan myöntänyt Suomen sairaanhoitajayhdistykselle 5,000 markan suuruisen ylimääräisen apurahan kuluvaan vuonna yhdistyksen oppilaskodin ja koulun ylläpitämiseksi.

(S. T. T.) Senaatti on myöntänyt langettavataustien yhdistykselle kuluvaan vuonna edelleen 8,000 markan suuruisen määrärahan yhdistyksen sairaalan ylläpitämiseksi Räckhalsin pysäkin lähellä.

(S. T. T.) Senaatti on myöntänyt 2,300 markan suuruisen lisämäärärahan kuluvaan vuoteen varten Lapinlahden keskuslaitokselle erinäisiin menoihin.

— Rautatien laskuapulaisten kesäomat. (S. T. T.) Tehdystä anomuksesta on rautatiehallitus oikeuttanut, valtionrautateilla palvelevat laskuapulaiset, jotka ovat olleet 10 vuotta toimessa, yksityisiä asioitaan varten saamaan virkavapautta 1 kuukauden vuodessa ehdolla että he itse palkkaavat sijaisensa, jolle on maksettava palkkiota sopimuksen mukaan, kuitenkin siten että vähin palkkio on 75 markkaa kuukaudessa ja että sijainen täyttää määrätty vaatimukset.

— Helsingin kaupungin kansakoulut. (S. H.) Helsingin kaupunginvaltuustumiesten esityksestä on senaatti suostunut siihen, että suomalaisen ja ruotsalaisen normaaliyseo sekä suomalaisen ja ruotsalaisen realliyseon huoneustoja saadaan ensilukuvuonna käyttää iltapäivisin kaupungin kansakouluoppilasten opetukseen. — U. S.

— Riita lahjaurkujen vastaanotosta. Senaatti on hylännyt Lehtimäen seurakunnan valtuuttamien asiamestien, kunnallislautakunnan esimiehen Herman Mattisen sekä talokkaiden Risto Ukonmäen ja Heikki Suosalon valituksen Turun tuomiokapitulin kesäkuussa 1915 antamasta päätöksestä seurakunnalle lahjoitetun urkuharmonin vastaanottamista koskevassa asiassa.

Seurakuntaa varten vahvistetun palkkaussäännön mukaan suorittaa seurakunta luterilille 500 mk., kunnes seurakunnan kirkko on varten on hankittu urut tai jokin toinen sopiva soitokone, jolloin palkka kohoaa 300 mk:lla. Tässä lienee syy nyt päättyneeseen riitaan.

Halkojen myynti Pietariin.

(S.H.) »Vetsh. Vremja» kertoo, että suomalaiset hinaajalajat ovat kuljettaneet kesän aikana Pietariin yli 2,000 syltä koi-vuhalkoja. Halot on ladottu suuriin pinoihin Nevan rannalle Ohtan kaupunginosaan. Halko-varasto joutuu läheisessä tulevaisuudessa kaupungille, joka sen vuorostaan myy Ohtan asukkaille. — H. S.

Tampereelta ja lähiseudulta

Asuntokysymys Tampereella.

(S. H.) Tampereella, samoin kuin muutamissa muissakin kaupungeissamme, on tänä kesänä ollut asuntojen kysyntä suuri. Tosin on kesän aikana ainakin vaikeata saada asuntoa, mutta tänä kesänä on se vaikeus ollut hyvinkin huomattava. Pelätään jo asuntopulaa syksyllä.

Tämän puutteen ovat aiheuttaneet etupäässä kaupungissa tilapäisesti majoilevat vierasmaalaiset. Pienempien asuntojen puutetta aiheutti myös se, että keuhkautta kiellettiin käyttämästä noin 40 alakertahuonetta ihmisasuntoina. Näitä viime mainittuja on maistraatti kuitenkin antanut käyttää asuinhuoneiksi kesän aikana, mikäli ne terveydellisessä suhteessa eivät ole osotautuneet vaaralliseksi.

Asuntokysymys Tampereella ei ole kuitenkaan niin kireä, että sen johdosta tarvitsisi ryhtyä erikoisempiin toimenpiteisiin. Kaikilla näkyy olevan asunnot, mutta ihmiset pelkäävät kovin muuttoa. Jos ei viime vuosina olisi järjestetty esikaupunkeja, joissa on saanut asunnon yli 200 perhettä, niin täälläkin olisi asuntokysymys nyt vaikeasti ratkaistavissa. Talojen ullakko- ja kivi- ja kakkeroosten järjestäminen ihmisasunnoiksi, vaikkapa vain väliaikaisesti käytettäväksi, niin kuin esim. Helsingissä on ehdotettu, ei täällä kävisi juuri päin-sä.

Ahdasta on Tampereellakin nyt asuminen, ja jotkut ovat jo supistaneet asuntojaan. Hyvällä tahdolla ja järjestelyillä tuldaan sentään toimeen.

Krominahkatehdashanke Epilässä.

Eilisessä lehdessämme kerrotun, Epilään parhaillaan rakennettavaa krominahkatehdasta koskevan uutisen lisäksi mainittakoon, että yhtiön osakkaina ovat kokkolalaisen toiminimen A. b. Hud & Skinn Co o. y:n omistajat sekä Åströmin kenkätehtaan teknillinen johtaja Forsten, joka tulee uuden yrityksen teknilliseksi johtajaksi.

Oikaisuna eiliseen uutiseen mainittakoon, että yrityksen hommaajilla on, mikäli on ilmoitettu, varastossa suuri määrä valmistamattomia vasikan- ja muiden pienten eläinten nahkoja (ei siis vuotia), joita Suomesta aina on riittänyt ulkomaillekin vietyväksi.

— Tilankauppoja. T. k. 18 p:nä tehdyllä kauppakinjalla myi maanviljelijä Aug. Heikkilä omistamansa Jaakkolan tilan Onnien kylässä Kymäkosken pitäjässä maanviljelijä Viktor Tuomalle Janakkalan pitäjältä 60.000 mk:n kauppahinnasta. T. k. 19 p:nä on maanviljelijä E. Seppälä myynyt Tyrvään pitäjässä omistamansa Kahimelan perintötilan maanvilj. K. Iso-

talolle Lempäälästä. Tilan vastaanotto tapahtuu elok. 1 p:nä.

Sota-ajan uutisviljelyskilpailu.

Minkälaisilla mailla on uutisviljelykseen ryhdyttävä?

Sota-ajan uutisviljelyskilpailun valiokunta, jonka muodostavat hrat Arturi Hiidenheimo, Juho Jännes, E. A. Malm, E. Y. Pehkonen ja J. E. Sunila, on kaikille maanviljelysseurojen toimistoille lähettänyt seuraavan kiertokirjeen jätettäväksi:

»Yhtä varmaa kuin on, että viisaasti suoritettu uutisviljely oikealla mailla ja sopivalla paikalla voi yhdellä sadollaan runsaasti korvata uutisviljelyskustannukset, varsinkin nyt viljanhintojen ollessa korkeita, yhtä vammaa on, että ajattelematon maamies nykyäänkin voi suorittaa tämän työn niin, että siitä on hänelle tappiota.

Uutisviljelykseen ovat ensisijassa otettavat:

1) Sellaiset hyvät suomaat ja muut multarikkaat maat, joilla ei ole tervettä, tiheätä, nuorta metsää.

2) Sellaiset savi- ja hiekkamaat, jotka eivät ole liian kuivia tai kivisiä ja jotka joko kasvavat harmaata leppää, muuta arvotonta tai liian harvaa metsää tai ovat laiskoina.

Tällaisia maamiaat voivat kuitenkin sijaita tilalla semmoisessa paikassa, että niiden peloksiteko ei kannata. Näin on asianlaita:

a) jos maa sijaitsee kovin kaukana talosta,

b) jos maata ei voida kunnollisesti kuivata,

c) jos maa on hyvin pieni ja erittäin muista pelloista sekä sijaitsee niin, että se on erikseen aidattava. Ympäriinsä aidattu neliskulmainen ½ ha maa vaatii hehtaaria kohti noin kolme kertaa enemmän aita kuin samanmuotoinen 5 ha suuruinen maa-ala.

Mutta muistakin syistä voi uutisviljelys yllämainittuilla mailla olla ajattelematon toimenpide. Näin on asianlaita, jos talon vanhat pellot ovat multavia, luonnostaan hyviä maita, mutta ovat vain huonon ojituksen ja muokkauksen takia huonosti tuottavia. Tällaiset vanhat pellot saa usein kunnollisella ojituksella ja muokkauksella, apulannoilla ja pienillä eläinlannamäärillä siksi helposti kuntoon, että niiden kuntoonpano kannattaa paremmin kuin uutisviljelys.

Siellä taas, missä vanhat pellot pitkäaikaisen laihduttuksen ja vähämultaisuuden takia välttämättä tarvitsevat runsaita eläinlannamääriä, ennenkuin ne saadaan kuntoon, antaa uutisviljelyksiltä saatu rehu tilaisuuden karjan ja sen kautta lannan lisäämiseen ja vanhojenkin peltujen vähittäiseen voimistuttamiseen.

Lisää osanottajia.

Hämeen-Satakunnan maanviljelysseuran alueella ovat sota-ajan uutisviljelyskilpailuun ennen mainitsemiemme lisäksi ilmoittautuneet maanviljelijät Aaro Perämaa, Aleksanteri Klotli ja Kalle Autio Kuorevedeltä, Mikko Tervajärvi ja Mikko Mäkelä Kurusta, maanvilj. Janne Auranen ja torppari Juho Hirvelä Längelmäeltä, maanvilj. J. E. Nieminen Pirkkalasta ja Allan Vahe Teiskosta, kansakoulunopettaja Sulo Rautalahti Viipulasta sekä lohkokotilliset E. E. Nieminen Ylöjärveltä ja Vihtori Löytty Vesilahdesta. Aikaisemmin ilmoittautuneet on jo lehdessämme ennen lueteltu. — Kaikkiaan on osanottajia seuran alueella 51.

Työväenkysymys maaseudulla.

Palkat kaikkialla nousevat. — Paikottain puutetta työväestä.

(S.H.)

Ne virtaukset, jotka meillä työväenkysymyksessä maaseudulla ovat olleet kehityksen alaisia jo ennen sotaa, ovat nyt poikkeuksellisten olojen vaikutuksesta saaneet yhä suurempaa vauhtia ja näytävät toistaiseksi jäävän pysyväisiksi, kunnes maaseudun oloissa saadaan perinpohjaisempia uudistuksia aikaan. Nämä virtaukset ovat työväestön siirtyminen paikasta toiseen ja samalla sen kasvavat vaatimukset.

Irtain väestö maaseudulla on alkanut yhä suuremmassa määrässä irtautua kotiseudustaan ja etsiä kauvempaa parempia työpaikkoja. Tämän sisämaisen siirtolaisuuden seurauksena on toisin paikoin puute työväestä, toisin paikoin vallitsee taas työttömyys ja väliin vapaudutaan liioista työvoimasta. Seurauksena epätasaisesta työvoiman kysynnästä ja tarjonnasta on luonnollisesti työpaikkakysymyksen tuleminen pohdinnan alaiseksi, ja siinä suhteessa ovat palkat meillä osottaneet kaikkialla nousevaa suuntaa.

Viime viikkoina on useammalta taholta saapunut tietoja, että maataloustöihin ei ole saatavissa riittävästi työvoimaa sen vuoksi, että suuri osa siitä työväestä, joka tavallisesti on työskennellyt päivä- tai kuukausipalkalla, on siirtynyt työansioille muille paikkakunnille tai valtion töihin. Lisäksi on kerrottu seläistakin, että vuosipalkkalaiset ovat rikkoneet työsuhteenensa ja siirtyneet toisille työaloille.

Hankkiaksemme perinpohjaisempaa selvitystä tähän asiaan, joka kansantaloudellisesti ei ole vailla mielenkiintoa ja jolla nyt juuri elonkorjuun kohta alkaessa on aivan erikoinen merkitys, olemme tiedustelleet asiaa eri paikkakunnilla lehtemme levemismahdella ja julkaisemme seuraavassa tiedustelumme tulokset.

Eräjärvellä

on liikkuva työväestö vähentynyt, mutta vakainainen työväki on pysynyt palveluksessaan. Uutta työväkeä ei ole aivan helposti saatavissa, mutta toimeen on omillakin tultu. Päivätyöläisille maksettu korkein palkka on 3 mk päivältä, jonka lisäksi tulee ylläpito talosta. Enimmäkseen ovat palkat alemmat.

Hämeenkyröstä

ilmoitetaan, että siellä on toisin paikoin tavaton työväen puute olemassa. Niinpä heinänteko parhaillaan siitä kärsii. Palvelusväki on useissa paikoissa eronnut vuosipalveluksesta ja siirtynyt joko valtion töihin tai tehdastöihin. Työpaikat ilmoitetaan olevan sellaiset, että maamies maksaa melkein mitä pyytetään. Keskimääräisenä palkkana on miehelle 4 mk päivässä, kun hän on omassa ruoassaan, ja 2 mk, kun hän on talon ruoassa.

Ikaalisissa

on puute työväestöstä tänä vuonna vähän suurempi kuin muina vuosina, mutta erittäin kiperä ei kysymys vielä ole. Yksi ja toinen sanoo sielläkin, että työväestä tulee puute. Nuoria, kuljeksivaa väkeä on mennyt valtion töihin. Palkat ovat Ikaalisissa nyt toisenmoiset kuin ennen. Talon ruoassa ollen voi mies saada päivässä 3:kin markkaa, aina miestä myöten.

Juupajoella

on työväestä ollut vähän puutetta, johon ovat vaikuttaneet o-

saltaan valtion työt. Vakinaisesta palveluksesta ovat jotkut lähteneet kesken vuotta. Työpaikat ovat korkeat ja maksetaan miehelle, joka on talon ruoassa, tavallisesti 2 mk, mutta väliin 3:kin markkaa.

Kangasalla

ei ole erityistä puutetta työvoimasta. Työväen värväjiä on sielläkin liikkunut ja ovat itsel-lisistä ne, jotka ovat irti päässeet, lähteneet muille työansioille. Palkolliset taloista eivät ole lähteneet. Päiväpalkat ovat viime aikoina aika lailla nousseet, rakennustöissä kolmanneksella. Päivämiehiä on saatavana, vaikka ei niin halvalla kuin ennen.

Karkusta

on myös paljon työväkeä mennyt pois, niin että toisin paikoin on osaksi puutetta työvoimasta. Valtion töissä maksettavat palkat ovat houkutteleet työläisiä lähtemään. Vuodentulo kuitenkin saadaan nykyisillä työvoimilla hyvin korjatuksi. Palkat ovat aivan muutamissa viikoissa kohonneet ja ovat ne melkein puolta korkeammat kuin tavallisissa oloissa. Työmiehille, jotka ovat talon ruoassa, on maksettu 2 ½—3 mk päivässä. Syksyyn mennessä voivat olot muuttua.

Kuhmalahdella

ei ole erikoisempaa työväen puutetta, vaikka ei maataloudessa ole toiselta puolen isoon aikaan ollut liikaa työvoimaa. Palkat ovat Kuhmalahdellakin jonkun verran nousseet.

Kuorevedellä

on maatyöväestä puutetta. Valtion työt ja tavallista suuremmat halonhakkaukset ovat kiinnittäneet työvoimaa puoleensa. Nykyisillä työvoimilla tuldaan sentään luultavasti hyvin toimeen elonkorjuun aikana. Kesken vuotta on joitakuita, sekä renkejä että palvelustyttöjä, mennyt pois työpaikoistaan, mutta niitä ei ole paljon. Kaikki työt ovat nyt kalliimmat kuin ennen. Heinäviikolta vaaditaan palkkaa 20 markkaan saakka.

Kurusta

ovat myös ne, jotka satunnaisia töitä tavallisesti tekevät, lähteneet muille maille, joten suvityöväestä on puutetta. Vakituiset miehet ovat pysyneet paikoillaan. Palkat ovat nousseet eikä miestä saa 4 markkaa vähemmällä omin ruokinsa.

Kylmäkoskella

ei ole puutetta työväestä vielä, ei ainakaan suuremmassa määrässä. Joitakin miehiä on siirtynyt töihin Urjalasta, mutta niitä ei ole paljon. Tilapäisten työläisten palkat ovat kohonneet, niin että kun ennen maksettiin nuorille miehille 2 mk päivältä, maksetaan nyt 3 mk.

Laviassa

ei ole vielä erikoista puutetta työväestä, vaikka väkeä on paljon mennyt valtion töihin. Työväen siirtyminen on ollut suurin kirkonkylän seuduilla. Suurta vahinkoa ei tästä työväen poistumasta ole ollut. Palkat ovat hiukan kohonneet.

Lempäälässä

ei ole työväestä puutetta. Mitä työväkeä on ollut liikaa, se on mennyt valtion töihin. Palkat ovat kuitenkin koko lailla kohonneet. Miehille on maksettu talon ruoan lisäksi 2 ½ tai 3 mk

ja naisille noin 2 mk. Leikkuu-aikana voi ehkä työväestä olla jonkun verran puutetta.

Längelmäellä

ei ole liikaa työväkeä. Valtion töihin on mennyt paljon väkeä, niiden joukossa muutamia vuosipalvelijoitakin. Leikkuu-aikana voi olla työväestä puutetta. Palkat ovat nousseet ja maksetaan nyt talon ruoan lisäksi miehille 2 ½—3 mk, ja naisille 1—1 ½ mk.

Messukylässä

ei Aitolahden puolella ole puutetta työväestä. Jotkut ovat kyllä menneet valtion töihin, mutta ne ovat hyvin sinne joutaneetkin. Palkat ovat nousseet pitkin sota-aikaa. Kirkon puolella taas on työväestä puutetta. Melkein jokaisesta talosta on lähtenyt väkeä muihin töihin. Miehet tahtovat yleensä palkkaa 5 mk päivältä ja esim. muonamiesten vaimoille, joille ennen on maksettu 1:25 päivältä, maksetaan nyt 1:75.

Mouhijärvellä

ei ole erikoista puutetta työväestä, vaikka palvelijoita onkin mennyt muutamia pois, sekä miehiä että naisia. Mitään vaikeuksia ei tule olemaan elonkorjuun aikana. Palkat ovat noussemaan päin. Miehille, jotka ovat talon ruoassa, on maksettu 2—2 ½ mk ja noin 4 mk, kun he ovat omassa ruoassaan.

Orivedellä

ei ole tähän saakka ollut puutetta työväestä, vaikka sitä onkin värvätty muihin töihin. Maanviljelijät ja muut maatyön teettäjät ovat kuitenkin jonkun verran huolissaan elonkorjuun suhteen. Palkat ovat nousseet ja maksetaan miehille päiväpalkkaa talon ruoan lisäksi 2—2 ½ mk.

Pirkkalassa

on pitäjän eteläosassa jonkun verran puutetta työväestä halkoy. m. töiden takia. Suuri ei puute kuitenkaan ole. Päiväläinen maksaa nyt enempi kuin ennen, kuten kaikkialla muuallakin.

Pälkäneellä

on joistakin kylistä kaikki irtain työväestö mennyt muille ansioille. Naispalvelijoitakin on lähtenyt pois. Monessa pikkutalossa on vain isäntä jäljellä. Perheelliset työmiehet ovat sentään paikallaan pysyvämpiä. Päivätyöläisten palkat ovat nousseet, niin että kun ennen maksettiin talon ruoassa oleville miehille 1—1 ½ mk., maksetaan nyt 2 ½—3 mk.

Ruovedellä

alkaa olla puute työväestä, paikkakunnalla hyvin tunnetuista syistä. Sekä miehistä että naisista on puutetta. Yleisissä töissä on taloista sekä hevos- että jalkamiehiä. On aivan mahdollista saada lisäväkeä heinänte-koon. Yksityisten töissä pyrkivät palkat nousemaan samalla tasolle kuin ne ovat yleisissä töissä, nim. 4—4 ½ mk. miehille ja 3 ½ mk. naisille, mutta aivan niin korkealla eivät ne vielä ole.

Sahalahdessa

on vähänpuoleisesti työväkeä. Hyvin paljon, varsinkin nuoria miehiä, on mennyt valtion töihin. Erikoisempaa pulaa ei sentään ole, kun nykyiset työvoimat käytetään tarkasti. Joka kylässä on mäkitupalaisia ja naisia voidaan käyttää sekä heinänte-elä elonkorjuussa. Toimeen sitä tullaan, kun työskennellään ahkerasti. Palkat ovat nousseet koko lailla.

Teiskossa

ei ole runsaasti työväkeä, sillä sitä on siirtynyt muualle. Palkat ovat jonkun verran nousseet. Työväkeä kyllä tarvitaan, mutta toimeen tullaan.

Tyrväässä

on työväki vähenemään päin. Puhetta työväen puutteesta ei ole kuitenkaan kuulunut. Elonkorjuuseen ei työväen vähenemisen luultavasti tule vaikuttamaan. Miesten päiväpalkat ovat enimmäkseen 5 markan tienoisia.

Urjalassa

on jonkun verran puutetta työväestä yleisten töiden tähden joten siitä on hiukan haittaa maanviljelykselle. Toisin paikoin on palvelusväki lähtenyt työpaikoistaan. Toimeen sentään tullaan, vaikka viljankorjuun aikana pelätään vaikeuksia yhtäällä ja toisaalla. Missä ei ole mäkitupalaisia, siellä tulee päivätyöläisistä puute. Palkkaa maksetaan nykyisin miehille 5 mk. päivässä ja naisille 3 mk. Valtion töissä maksetaan miehille 4:50 päivältä, mutta maanviljelystyö on siksi paljon raskaampaa, että palkkaa on maksettava enempi.

Vesilahdessa

ei ole vielä suuremmassa määrässä puutetta työväestä, vaikka tilatonta väestöä on paljon mennyt valtion töihin. Päiväpalkan korkeus on 4 mk.

Viipulassa

on maatyöihin nähden vielä toimeen tultu, vaikka taloistakin on mentä yleisiin töihin. Palkat ovat entisestään nousseet. Miehille, jotka ovat omin ruokinsa, on maksettu 4 mk. päivältä jopa sen ylikin. Talon ruoassa oleville miehille on maksettu päivältä pari markkaa.

Ylöjärvellä

ei ole puutetta työväestä. Taloisissa on vakinaiset työvoimat ja tilapäistä työväkeä on verrattain vähän. Palkat ovat viime vuoteen nähden kohonneet kolman-nella osalla. Kun ennen maksettiin päivältä 2:50, maksetaan nyt 3:50. Työolot ovat koko lailla rauhalliset.

Toijalan osuusmeijerissä tapahtunut rahavarkaus.

Lisätietoja.

Eilisessä lehdessämme mainittujen seikkojen lisäksi kerrottakoon tapahtumasta seuraavaa: Pankista rahat nostettua järjestivät meijerin henkilökuntaan kuuluvat konttoristi nti Pimenoff, meijerikko Alina Rautala ja yliopp. Narinen rahat kirjokoteloihin, joihin merkittiin kun-kin maidontuojan nimi, saatavan suuruus ja osuusnumero. Kun rahat näin oli saatu järjestettyä, asetti nti Pimenoff kaikki noin 120 koteloa vastikään hankitun uuden suuren kaksiovisen kassakaapin vasemman puoleiseen ylälokeroon sekä loput rahat noin 3,560 mk oikeanpuoleiseen lokeroon, sulkien ovet ja konttorihuoneen ikkunat poistuessaan.

Palautuam k lo puoli 12 a-kaan yöllä Kylmäkoskelta, oli agr. Paasia, käymättä enää konttorihuoneessa, mennyt suoraan omaan makuuhuoneeseensa, jät-täen lämpimän ilman vuoksi ak-kunansa, joka on aivan vuoteen vieressä, raolleen ja paneutui le-volle. Herättyään aamulla klo puoli 6 aikaan ja pukeuduttuaan, meni hän konttorihuoneeseen kahden tyhjän huoneen läpi, jotka ovat konttorin ja makuuhuoneen välillä. Tällöin havaitsi hän makuuhuonetta lähinnä olleen huoneen akkunat olevan seläl-lään ja konttorihuoneessa suuren kassakaapin ovet aukkainasina, samoin kuin kassakaapin vieres-sä olevan akkunankin avoimeksi. Kassalokeroista oli avattu vain se, jossa rahakotelot olivat. Lat-tialla oli joukko rikkireivityjä tyhjiä koteloita. Vielä havaitsi hra Paasia oman avainnippunsa,

jossa oli ollut kassakaapin ulko-oven avain, tuolilla kaapin vieressä sekä viereisellä pöydällä joukon lompakossaan olleita yksityisiä papereitaan.

Huomattuaan mistä oli kysymys, oli hra Paasia huutanut akkunasta meijerikko Rautalan jälkeen, joka oli myös nukkunut samassa rakennuksessa hra Paasian huoneen vieressä ja oli juuri menossa meijeriin, joka on noin 50 metrin päässä konttorirakennuksesta. Kun tämä ei kuitenkaan ollut kuullut huutoa, koska sille, riensi herra Paasia meijerille, riensi hra Paasia meijeriin kutsuttuaan sieltä ihmisiä paikalle.

Palattuaan takaisin konttoriin, meijerissä silloin olleitten henkilöitten kera, havaitsi herra Paasia nyt, paitsi että hänen avaimensa olivat konttorissa tuolilla, että hänen lompakkonsa, joka oli takin taskussa tuolilla vuoteen vieressä ja rahakukkaronsa, joka oli ollut seinälle ripustamiensa housujen taskussa, olivat poissa niissä olleine rahoineen, yht. noin 450 mk. Asiapaperit olivat lompakosta jätetyt, kuten yllä on mainittu, pöydälle konttorihuoneeseen. Samoin oli hävinnyt P:n kulkakello, jonka isävaivajansa oli saanut aikoinaan lahjaksi Akaan kuntalaisilta, omistuskirjotuksineen. Avatun kassalokeron suulla oli sen avain; neiti Pimenoff oli näet, sulkiessaan kassakaapin ovet ja lokeron suulle, jossa rahakotelot olivat. Usein ennenkin on sisälokeron avain jätetty samaten kuin nytkin ja vain ulkoavaimet korjattu. Toisen lokeron avaimen oli nti P. ottanut mukaansa. Paitsi kassakaapin ulko-oven avainta, joka myös oli hra Paasialla, ei muilla kuin nti Pimenoffilla ollut lokeron avaimia.

Isännöitsijä Paasia — samaten kuin asianomaiset tutkinonpitäjät — on arvellut, että vorolla on täytynyt olla avustaja, joka erinomaisen tarkkaan on tuntenut meijerin asiat. Otaksuunaa tukee se seikka, että kassakaapin viereisen akkunalla huomattiin paljon jälkiä.

Polisitutunnossa, jota Akaan piirin v. t. nimismies on toimitannut toissapäivänä ja eilen, samaten kuin tamperelaisten ja helsinkiläisten etsivienkään työskentelystä huolimatta, ei toistaiseksi ole ilmaantunut asiaan mitään selvyyttä, mikä johtaisi vankaan perille.

— Pitkänniemen keskuslaitos. (S. T. T.) Senaatti on myöntänyt epäkohtien korjaamiseksi Pitkänniemen keskuslaitoksen kylpyhuoneiden lämmityslaitteissa sekä vahvempien ikkunalasien hankkimiseksi rauhattomien potilaiden osastoille yhteensä 4,600 markkaa.

— Porin—Kankaanpään—Haapamäen rautatieasia. A. Ahlström Oy. sitoutunut erinäisiin lahjoituksiin. Toiminimi A. Ahlström Osakeyhtiö on suunnitellut Porin—Kankaanpään—Haapamäen rautatien rakentamisen jouduttamiseksi antanut seuraavan lahjoitussitoumuksen:

»Siinä tapauksessa, että Porin—Kankaanpään—Haapamäen rata valtion kustannuksella rakennetaan ja että sen rakennustyöt aloitetaan ennen 1920 vuoden loppua, sitoutuu A. Ahlström Osakeyhtiö sanottua rautatietä varten lahjoittamaan 20,000 mk. sekä sen lisäksi luovuttamaan ilman korvausta kaiken sen metsä- ja joutomaan, minkä läpi rautatie tulisi kulkemaan Osakeyhtiön omistamilla alueilla.»

— Käärme puri t. k. 19 p:nä talollisen pojan Alfred Nuottajärven 12:lla olevaa poikaa Paavoja jalkaan. Poika oli isänsä ja muiden talonväkien kanssa heinänteossa talosta etäällä, jossa käärme heinikossa puri. Isä osasi kumminkin heti viisaasti hoitaa poikaansa, joten myrkyt ei leviämisen veteen tuli ehkäistyksi.

— Talonkauppa. Rouva Elsa Björkman on eilen myynyt talon n:o 61 tämän kaupungin 16:nnessä osassa tehtailija V. Ojaselle. Vastaanotto tapahtui heti.

Eduskuntavaalien lopulliset tulokset v. 1916 ja 1913.

Vertaileva taulukko.

Vaaliipiirit	Suomalainen puolue		Nuorsuomalaiset		Sosialidemokratit		Ruots. puolue		Maalaisliitto		Krist. työväki		Muuta listoja		Yhteensä	
	1913	1916	1913	1916	1913	1916	1913	1916	1913	1916	1913	1916	1913	1916	1913	1916
Uudenmaan l.	14,382	13,227	5,986	7,381	42,591	55,690	40,308	39,845	—	—	1,056	498	—	—	103,715	117,196
Turun l. eteläinen	17,822	16,573	6,949	7,502	23,190	30,281	19,319	18,348	—	—	4,063	3,968	—	—	71,777	76,672
Turun l. pohjoinen	16,366	13,804	7,045	6,939	35,939	42,600	—	—	—	—	2,161	2,675	—	—	61,556	66,018
Hämeen l. eteläinen	11,082	11,308	6,102	6,472	29,167	32,623	—	—	—	—	1,738	1,114	—	—	48,140	51,517
Hämeen l. pohjoinen	9,568	9,591	5,414	4,245	27,580	31,179	—	—	—	—	2,444	2,577	—	—	45,346	48,570
Viipurin l. eteläinen	9,436	8,828	17,918	16,031	27,284	32,244	—	—	4,821	7,698	1,500	1,047	90	77	60,551	65,925
Viipurin l. itäinen	7,817	7,939	13,425	11,917	16,567	18,138	—	—	14,186	17,862	944	—	51	226	52,990	58,145
Mikkelin l.	9,797	11,482	9,413	9,858	20,600	26,536	—	—	—	—	—	—	51	113	39,861	47,789
Kuopion l. itäinen	1,569	1,487	12,589	10,047	25,018	27,898	—	—	5,452	6,759	—	—	75	28	45,008	46,171
Kuopion l. itäinen	3,016	3,108	6,968	6,516	14,756	15,956	—	—	2,630	3,910	—	—	64	378	27,434	29,568
Vaasan l. itäinen	8,794	7,477	3,503	3,747	19,426	22,868	—	—	4,059	4,732	—	—	83	308	35,865	39,132
Vaasan l. eteläinen	10,766	11,288*	—	—	8,227	11,350	19,219	19,611	4,110	4,699	—	—	45	11	42,885	46,959
Vaasan l. pohjoinen	11,280	10,846	—	—	5,640	7,576	15,826	15,853	3,314	4,158	—	—	64	—	36,124	38,433
Oulun l. eteläinen	7,976	8,100	3,784	4,405	10,963	14,147	—	—	13,274	14,928	—	—	45	179	36,052	41,759
Oulun l. pohjoinen	3,494	4,538	2,260	2,212	4,717	5,886	—	—	—	6,390	—	—	8	104	16,078	19,080
Lapinmaa	567	640	459	703	269	534	—	—	32	—	—	—	—	14	1,327	1,891
Yhteensä	143,982	140,246	102,313	98,432	312,214	375,451	94,672	93,657	56,977	71,136	12,850	14,500	1,298	1,716	724,304	799,738

* Vaaliliitossa keskenään.

† N. k. itsenäisiä nuorsuomalaisia näistä 2,052.

Vuodontulokertomuksia.

Vaasan lääni.

(S. H.) Vaasan läänin kuvernööri ilmoittaa heinäkuun 15 p:nä:

Koko alkukesän vallinneet kylmät ilmat ovat vaikuttaneet sangen haitallisesti kasvuvoimien kehittymiseen. Vasta viime kuun loppupuolella, ilmain muuttuessa lämpimämmiksi ja kun samalla on saatu sadetta, on kasvullisuus suuressa määrässä päässyt virkistymään ja edistymään.

Ruukiasta odotetaan yleensä keskinkertaista parempaa tai keskinkertaista satoa, paitsi Virtsan, Mustasaaren, Kauhavan, Laihan, Jurvan, Maalahden ja Kaippaluodon nimismiespiireissä joissa odotetaan keskinkertaista huonompaa satoa. Hyvän arvelaan sadon tulevat Uudenkaarlebyn piirissä.

Kevätuouista toivotaan yleensä keskinkertaista tai keskinkertaista parempaa satoa, paitsi Isonkyrön ja Vähäkyrön kunnissa, joissa hyvän sadon arvelaan tulevan.

Perunoista ja muista juurikasveista odotetaan yleensä keskinkertaista tai keskinkertaista parempaa satoa. Hyvää satoa odotetaan Uudenkaarlebyn, Evijärven, Alajärven, Isojoen ja Lappväärtin sekä huonoa Härmän nimismiespiirissä ja Perhon kunnassa.

Heinäkasvu on yleensä hyvä tai keskinkertaista parempi Raippaluodon, Virtsan, Laukaan, Lappajärven nimismiespiireissä ja Kaustisen, Halsuan, Perhon, Kokkolan, Alavetelin ja Korsnäsän kunnissa on se keskinkertainen.

Humala, pellava ja hamppu, joita viljellään vähän, ovat menestyneet keskinkertaisesti, paitsi Äänekosken nimismiespiirissä, jossa odotetaan hyvää satoa.

Kalastus, missä sitä harjoitetaan, on tuottanut keskinkertaisen tahi huonon saaliin, paitsi Korsnäsän ja Mustasaaren kunnissa, joissa se on ollut runsas.

Laitumet ovat olleet yleensä keskinkertaiset; hyvät ne ovat olleet Närpiön ja Korsholman kihlakunnissa. — U. S.

— Käärme puri t. k. 19 p:nä talollisen pojan Alfred Nuottajärven 12:lla olevaa poikaa Paavoja jalkaan. Poika oli isänsä ja muiden talonväkien kanssa heinänteossa talosta etäällä, jossa käärme heinikossa puri. Isä osasi kumminkin heti viisaasti hoitaa poikaansa, joten myrkyt ei leviämisen veteen tuli ehkäistyksi.

— Talonkauppa. Rouva Elsa Björkman on eilen myynyt talon n:o 61 tämän kaupungin 16:nnessä osassa tehtailija V. Ojaselle. Vastaanotto tapahtui heti.

— Karjan huutokauppa. T. k. 20 p. myytiin vapaaehtoisella huutokaupalla tilanahauden taltia Lotilan kartanossa Sääksmäellä 26 nuorta, tervettä, erittäin runsaslypsyistä lehmää (vuosisilpys yli 3,000 kg) sekä 15 hiehoa, joista osa syksyllä kantavia. Lehmät olivat osaksi ayrshire-sekarotua, osaksi maatiaisia, osa juuri kantaneitakin, osa syyskantavia. Lehmistä maksettiin keskimäärin 600—700 mk ja oli korkein hinta 900 mk. Hiehoista maksettiin keskimäärin 400 mk.

— Kesäjuhlat järjestää Siittemassa sikäläinen nuorisoseura. Kuluun talossa huomenna sunnuntaina. Päivällä klo 3 alkavat urheilukilpailut. Illalla klo 7 alkavan illtaman monipuolisesta ohjelmasta mainittakoon puhe, satu, kansantansseja, näytelmäkappale »Kapituliherro» y. m. ja lopuksi karkeloa. Hyvä tarjottu. Siis miehissä sinne.

Hämeenkyrö.

— Iltama ja urheilukilpailut. Kuten lehdesämme ilmoitettiin, toimi Hämeenkyrön »Kaipion Kirjasto» iltaman kirjastonsa hyväksi t. k. 16 p:nä Köhköjärven kunnan Riutalla. Iltaman yhteydessä oli nimikään urheilua. Kolmottelussa jakaantuivat palkinnot seuraavasti:

1 palk. M. Juuse, 2 palk. F. Myllyniemi, 3 palk. T. Nygård, 4 palk. M. Maaniitti.

Nuolenheitossa sai ensi palkinnon M. Juuse, toisen T. Saloniemi, kolmannen Järvinen ja neljännen T. Nygård.

Väkeä iltamassa oli kohtalaisen paljon, joten siis nuorisolla näyttää olevan lämmintä myötätuntoa kirjastoasiasta ja sen edistämiseen.

Maaseudulta.

Kirje Urjalasta.

(S. H.)

Olen onnistunut saamaan käsiini yksityiskohtaisen taulukon, joka osoittaa suomalaisen puolueen vaaliliitolle Urjalassa annettujen äänien jakautumisen eri valitsijajäyhdistysten listoille.

Koska tuo taulukko on varsin mieltäkiinnittävä, on malta jättää näin saamaani kyttilää väkän alle. Teen siis seuraavassa äänestysalueittain selvää tuosta taulukosta. Lyhyiden vuoksi mainitsen ehdokaslistojen järjestysnumeroiden sijasta niiden ensi sijaalle asetettujen henkilöiden nimet.

Hu h d i n äänestysalueella on eri listoja äänestetty seuraavasti: Retulaisen lista on saanut 86 ääntä, Korpisen 46, Yrjö-Koskinen 18, Sarvelan 8, Mattilan 4, Laihon 3 sekä Kariston, Kannaksen ja Raekallion kukin 1.

Laukeelan äänestysalueella annettiin Sarvelalle 9 ääntä, Retulaiselle 4, Karistolle ja Kannakselle kummallekin 2, Raekalliolle 1 ja Korpiselle samoin 1.

Honkolasen äänestysalueella 9 henkilöä, Retulaisista 8, Sarvelaa 5, Laihoa, Kannasta ja Yrjö-Koskista kutakin 2 sekä Karistoa 1.

Välkilä jakoi äänensä vetämällä viivoja Retulaiselle 32, Yrjö-Koskiselle 17, Korpiselle

niinikään 17, Laiholle 9, Kannakselle 8, Karistolle 5, Raekalliolle 4, Sarvelalle 2 ja Kalmarielle 1. Matkussa oli äänestysten tulos: Korpinen 60, Retulainen 12, Sarvela, Laiho ja Kannas kukin 7, Karisto, Yrjö-Koskinen ja Raekallio kukin 2.

Saviniemessä kannatti Retulaisista 45 äänestäjää, Korpista 15, Laihoa 13, Sarvelaa 4, Kannasta samoin 4, Karistoa ja Yrjö-Koskista kumpaakin 2 sekä Kalmaria 1.

Nuutajärvellä valitsijat antoivat Retulaiselle 5 ääntä, Sarvelalle 2 ja Laiholle 1.

Urjalankylän alueella Raekallio ja Korpinen saivat kumpikin 3 ääntä, Retulainen, Sarvela ja Kannas kukin 2, Kalmari ja Yrjö-Koskinen molemmat 1.

Puolimatassa annettiin Retulaisen listalle 4 ääntä, Kannaksen listalle 2 ja Sarvelan listalle 1 ääni.

Käikistä Urjalan äänestysalueista kertyi Retulaiselle 198 ääntä, Korpiselle 151, Yrjö-Koskiselle 42, Sarvelalle 40, Laiholle 35, Kannakselle 28, Karistolle 13, Raekalliolle 11, Mattilalle 4 ja Kalmarielle 3, eli suomalaiselle puolueelle kaikkiaan 525 ääntä.

Uhmisten puoluekantaan vaikuttavat useinkin tuhannet jokapäiväisen elämän tapaukset enemmän kuin suurisanaiset aatteet ja juhlallisissa kokouksissa hyväksytyt ohjelmat. Mutta mitkä seikat lopullisesti ratkaisevat, että valitsija vetää eduskuntavaalissa viivansa juuri jollekin määrättylle listalle, ja että hän siis antaa kannatuksensa juuri siinä nimittetyille henkilöille, sitä on siviilisen enimmäkseen mahdotonta päätellä.

Yhtenä nykyisen ajan tunnusmerkkinä esiintyy meidänkin kunnassamme kiipeä eteenpäin pyrkiminen taloudellisen elämän kirjavilla kentillä. Tämä ilmiö osottanee, että kansamme luonne, jota vuosisatoja on mainittu epäkäytännölliseksi, olisi parhailaan mieltymässä taloudellisiin yrityksiin. Tästä seikasta taas ei yleensä ole samottava muuta kuin hyvää. Sen kaiketi selvimmäksi seuraukseksi Urjalassa voitaisiin viitata siihen tunnettuun toiseikkaan, että kaikkien kuntalaistemme ajatukset pakoistakin entistä paljon suuremmassa määrässä askartelevat raha-asioissa.

Työpaikkoja on ollut runsaasti, ja palkkasuhteet niissä varsin edulliset. Se on ilolla merkille pantava asia: korkeiksi nousseiden elinkustannusten vuoksi puute nimittäin olisi muissa oloissa varmasti joutunut tunkeutunut monen tuvan ovesta sisälle tuoden tullessaan syntä seuralaisensa. Mutta joskin palkat sinänsä ovat kohonneet, niin ruokaan ja vaateteihin välttämättömät suuret menot tekevät syviä lovia työläisten ansiointiin ja siten huomattavasti rajoittavat heidän rahankäytellyään.

Verraten heikkoon asemaan on joutunut kunnan pienipalkkainen, virkamiesluokka, sillä heidän palkkailastaansa ei olekaan laitettu saraketta kalliinajan palkkailasta varten. Toisin muutamien vaikeata asemaa lievitävä vähäisen se, että heillä on palkkaetuuihin kuuluvina asunto lämpöinen ja valoinen, mutta suurin piirtein katsoen on todettava, että puheenaoleva virkamiesluokka taloudellisesti on joutunut lujille.

Vaurastumisen merkeissä käy kuntamme vähälukuinen kauppiasluokka. Tavaravarasot eivät enää suuruudestaan pakahdu, mutta monenlaista myytävää on silti tarjolla. Kaupat käsittelevät — niinkuin luonnollista — etupäässä tärkeimpiä elintarpeita. Siksi ostosten lukumäärä onkin vähäisempi kuin ennen, mutta yksilöintöjen suuremman korkeuden tähden niiden yhteinen raha-arvo nousee entistä ylemmäksi. Jotensakin paikalle iskee siis johtopäätös kauppiaskunnan taloudellisista voitoista.

Huomattavaksi nousukaudeksi nykyäika on kehittynyt maanviljelijäin taloudessa. Maanviljelystuotteet ovat käyneet ja käyvät korkeissa hinnoissa. Pellot ja niityt lupaavat mitä runsainta satoa, jos korjuussa ei vaan kohdata vaikeuksia. Meijerit Huhdissa, Laukeelassa ja Hakkilassa pyörittelevät markkioja karjanomistajille, vieläpä lähetetään maitoa naapurikuntienkin meijereihin. Vaikka ottaakin samalla huomioon vaatimukset, jotka ajan kalleus asettaa myös maanviljelijöille, jää kuitenkin lopputulokseksi, että maanviljelijöitemme talouselämässä on tapahtunut ilmeinen edistyminen.

Tuolainen on kuva, joka avautuu kuntamme taloudellisesta elämästä.

P. P.

Läheltä ja kaukaa.

Kaupinoja — Tamperelaisten »Seura» saari».

Tämä kesä on meille tamperelaisille tavallista kuivempi. Kuivempi hyvin monessa suhteessa. Ei meille kaupungin kesäisille asukkailla tänä vuonna tarjota »vapaata» soittoa puistossa, Pyynikillä ei ole raittusravintolaa eikä keilarataa, Viikinsaaren tuskin tekee mieli, koska sen ovat kaikki laiset huliikaantuneet tyyssijakseen, j. n. e. Ja kaiken kuivuuden kruununa on välttämättömyyden pakosta annettu kieltä uimasta Pyhäjärven rannoilla sekä Näsijärven rantamilla Särkäänsaaresta itään ja Koukkuniemestä länteen olevalla alueella. Miltei ainoa uimakelpoinen ranta kielletyn alueen ulkopuolella on Kaupinojan ranta. Sinne saakka on siis vaivauduttava niiden, jotka kaikista huolimatta tahtovat nauttia siitä virkistyksestä, mitä uiminen ja aurinkokylpyjen ottaminen meille tarjoaa.

Monelle työaika asettaa sellaisia esteitä, että uimamatka jää tekemättä tai saatetaan sen tehdä vain verraten harvoin, niin että heille tämä kuivuus todella on kaikkinaisen. Mutta paljon löytyy sellaisia henkilöitä, eritoten lapsia mutta myöskin aikuisia, jotka kuitenkin kaikenkin tuon pitkän taipaleen miltei joka päivä säännöllisesti kulkevat uimaan päästäkseen. Eikä ihmökään, sillä Kaupinojan paljas ja kalliainen ranta ja sen edessä aukeava aava Näsijärvi, sen kirkkaan kuultava vesi, houkuttelevat vastustamattomasti.

Jo monena vuotena onkin Kaupinoja ollut Tammelan kaupunginosassa asuville jokseenkin samaa, mitä Seura-saari helsinkiläisille, vieläpä kotoisempi ja vapaampi. Ja tänä kesänä, jolloin muuallakin asuvat ovat pakotetut tänne kulkunsa ohjaamaan, tarjoavat Kaupinojan

TAPETTIA

Pinkopaperia- ja pahvia

Rulla-akuuttimia

Puunauvahaa

Sampo- ja blenda-pulveria ym. ym.

W:m Sandberg O-y.

Väri- ja Tapettiosasto.

rantamat itäpäivisin ja sunnuntaisin varsin eloisan näyn. Rannat ovat täynnä auringonkylvyn ottajia, uimelaineiden ympärillä pitävät nuorukaiset ja polkparvet iloista metakkaa, hypitään »kerroksista», suoritetaan uimavaatimuksia, uidaan kelpaa, heitetään vesipalloja j. n. e. Rannalla nähdään yksi ja toinen joukkue urheiluharjoituksissa, siellä taasen jopa kokonaisia perhekuuntia uimapuuhissa tai kalliolle viritetyn nuotion ääressä kahvipannun ympärillä.

Mutta tämä hauska elämä häiriintyy usein. Kaupungista ajaanäet tuon tuosta joku ajuri hikihellä ja toisella hevosellaan sekä kuraisine rattaineen keskelle tuota pulikoivaa lapsiparvea ja alkaa siinä muiden joukossa pestä ja uittaa hevostaan ja siistiä rattaitaan. Taikka sitten tunkeutuu yhteen taikka toiseen paikkaan uima-alueelle, jopa itse uimasillallekin, eukko tai useampia, ikäisiä mattojaan taikka pyykkiään pesemään...

Ei minun tarvitse asiasta enempää sanoja tuhlata, sillä nämä ovat todella korjausta kaipaavia epäkohtia, jotka olisi mitä pikemmin saatava autetuksi. Mielestäni asia kuuluisi terveydenhoitolautakunnalle, jonka tulisi antaa asianomainen kieltö sekä osottaa ajureille ja pyykkipesijöille toisia sopivia paikkoja, mikä eivät uimapaikoiksi kelpaa.

Paula-Matti.

— Hämeen läänin ent. kuvernööri Papkov tutkijana. »Dagens Nyheterin» tietojen mukaan oleksella Hämeen läänin ent. kuvernööri, valtiopäivä Papkov nykyisin tutkimusmassa harjoittanut tutkimuksia Ruotsin valtioarkistossa.

Lehden eräälle toimittajalle on hra P. kertonut jo useina kersinä olekselleensa Ruotsissa, niinpä viime kesänä, silloinkin tutkimuksia toimittakseen.

Viime vuoden tutkimukset eivät olleet johtaneet mihinkään Papkovin suunnittelemaa teosta edistävien tuloksiin. P:n aikomus on kirjoittaa esitys Suomen Venäjään yhdistämisen jälkeisistä vuosista. Hän on kuitenkin löytänyt kokoelman Ruotsin Pietarissa olleen lähettilään Kurt von Stedingkin pöytäkirjoja hallitukselle vuosilta 1790—1808 ja 1809—1811. Venäjän keisarikunnan historian tutkimusseuran antaman tehtävän mukaisesti lähettää P. nyt näitä asiakirjoja, jotka suuressa määrässä valaisevat Paavali I:n ja Aleksanteri I:n historiaa. Hra P. on myöskin kiinnittänyt huomiotaan valtioarkistossa säilytettyihin asiakirjoihin, jotka koskevat Itämeren maakuntien luovuttamista Venäjälle.

Hra Papkoviella on työssä apunaan hänen vaimonsa, joka on syntynyt ruotsalainen. — H. S.

— Suomalaiset ja saksalainen musiikki y. m. (S. H.) »Nov. Vremja» pitää tarpeellisuutta moittia suomalaisia saksalaisten musiikin suosimisesta. Lehden mukaan esitetään Suomessa aivan käsittämättömän innokkaasti saksalaisten säveltäjien teoksia. Kirjoittaja kertoo käyneensä äskettäin Viipurissa ja kuulleen kaupungin puistossa koko päivän aikana yksinomaan Auberia (?), Straussia, Schubertia, Lindkea ja Rosenkrantzia.

Sama lehti kertoo toisessa paikassa ivallisissa äänijäissä eduskunnan kokoukseen huomaavien edusmiesten ammatteista.

»Birsh. Vjedomostissa» puhuu eräs Suomen kylpylaitoksissa oleksella venäläinen sangen suurella ihastuksella suomalaisten puhtuudesta. Suomalaisen »pedanttiisuuteen» asti kehittynyt puhtaus käy usein suorastaan sietämättömäksi. Niinpä eivät suomalaiset salli, että kadulla kulkeva henkilö viskaa paterossin pätän maahan, vaan on

Tätä varten katujen kulmiin asetettu erityisiä laatuksia, äännekkästä puhumisen kaduilla klo 11 jälkeen illalla ei Suomessa ole soveliaista j. n. e. — H. S.

— Kuivat kävyt pajahilillä. Havupuuksienä karistessa on huomattu, että kuivat kävyt sopivat hyvin pajahilillä rautaa kuumennettuna. Ne vastaavat tavallista pajahilistä takkoessa, mutta eivät hitsatessa. Sähkön terotuksessa sekä muussa raudan kuumennuksessa on päästy kalliiksi tulevien hiilien hankkimisesta käyttämällä käpyjä.

Koetelkaapas muutkin pikkuviljelijät tätä keinoal

— Kissa pelasti kanan ketun kynsistä. Erään talon pihamaalta Asikkalassa sieppasi repon kanan suuhunsa ja lähti laukkaamaan metsää kohti. Kun talon kissa kuuli kanojen hädän, riensi se katsomaan ja huomattuaan ketun noin 60 m. päässä syöksäsi se perässä ja hyppäsi ketun kiinni. Sähkähtyneenä pudotti ketun kanteen sihen ja lähti laukkaamaan pitkin heinäpelltoa, jossa kissa sitä ajoi perässä. Kanakin pääsi pelkämä sähkähdyksellä. — Lahti.

— Kun salama iski pajaan. (S. H.) Tihastina iltapäivällä iski salama Pihlilän tilan pajaan Halikossa. Pajassa oli tällöin 4 miestä terotuksessa viikatteita. Salama heitti heistä kaksi pitkäkeesen pajan lattialle ja toiset saivat pienemmän tärähdyksen. Koko paja tuli polly täyteen ja yhdessä nurkassa leiskui tuli syttymättä kuitenkaan seinää palaamaan. Salaman maahanheittämät miehet nousivat pian ylös vahingoittumattomina. Ulos oli salama mennyt pajan nurkasta ja edelleen pitkin aitan pirston mennessään yhden säleön. — T. L.

— Kaljanjuoja loistossaan. T. k. 15 p. ilmoitti Rovaniemen poliisille kauppias Tapani Korvanen, Sodankylästä, että hän viime kuun 27 p. lähtenyt erään työssään olleen Emanuel Marin-nimisen miehen Rovaniemeltä noutamaan pullokaljaa, y. m. tavaraa, antaen Marinille 950 mk. arvoisen hevosen, kärryt ja valjaat sekä 300 mk. rahaa, yhteensä rahassa ja tavarassa 1,450 mk. Kun Marin ei ole tältä matkaltaan palannut, eikä lähettänyt hevosta eikä tavaroita takaisin, pyysi hän, että poliisi ryhtyisi kadonnutta etsimään. Poliisi alkoi Marinin etsiskelyn ja löysikin tämän jo samana päivänä eräällä kaljakapakkassa latkimassa pullokaljaa. Marin kuultuna kertoi, että hän päästyään Rovaniemelle nautti pullokaljaa niin paljon, että juopui muistamattomaksi. Seuraavana päivänä selvittyään alkoi etsiä hevostaan, mutta kun sitä ei löytänyt, niin kyselyjen perusteella sai tietää, että hän oli hevosta vaihtanut ja nähtyään saamansa hevosen huomasi, että hän on hevosaupassa hävinnyt ja että rahansa myös olivat loppuneet. Nyt miltä hän hevosen ja osti kaljaa, johon oli pannut rahansa, ettei ole jällel mitään. Marinia syytetään kavalluksesta.

— Merellä olen minä syntynyt, saapi laulaa suureksi tuluaan se lapsukainen, joka keskiviikkona päivällä »Savonlinna»-laivalla, sen ollessa matkalla Lappeenrannasta Savonlinnaan näki ensi kerran päivänvalon. Pienokaisen äiti oli menossa Savonlinnaan, vaan iltoinen perhetapaus sattui ennen rantaan pääsyä ja eräs matkustajien joukosta ollut lääkäri antoi heille ensi avun. Molemmat, sekä äiti että lapsi, voivat hyvin.

— Lääkkeeksi punatautiä vastaan sanotaan seuraavan reseptin tepsivän: Otetaan muurahaispesän pohjalta pihkoja y. m. muurahaisien jätettä — joku muurahainen voi ilman häitettä seurata mukana — ja kiehutaan nämä padassa. Näin keitetty vesi annetaan sairaille elukoille ja varovaisuuden vuoksi terveillekin, ettei tauti niihin pesy. Siinä koko asia. Tätä lääkettä on käytetty hyvällä menestyksellä punatautiä vastaan.

— Syysvehnälaajua halutaan Hämeen-Satakunnan maanviljelysseuran välityksellä tieteellisiä koeviljelystyksiä varten. Näytteet voidaan lähettää tai tuoda pienissä paperipusseissa seuran toimistoon samalla kuun aikana, ja tulee niitä samalla seurata ilmoitus viljelijästä, pitäjästä ja talosta, kylvömäärästä v. 1915 sekä siitä, montako vuotta sitä on viljelty talossa ja mistä siemen on taloon tuotu.

— Veden lämpö Kaupinojan uimalaitoksella oli eilen iltapäivällä 21° C.

Päivätietoja.

Aurinko nousi tänään klo 3:18 ja laskee klo 8:53.

Nimipäivä tänään: Magdalena, ja huomenna: Olga.

Kirjallisuutta ja taidetta.

Viipurin ulkoilma-teatteri.

Ruupert Kainulaisen »Merimiehen morsiamesta», jota mainittiin teatteri on jo esittänyt neljä kertaa, kirjoittaa »Viipurin» arvostelija m. m. seuraavaa:

Kuten sanotti, on aihe dramaattisesti mielenkiintoinen ja erittäin kiitollinen. Mutta mielestäni tuntuu, kuin ei tekijä olisi kyllin tarmokkaasti jaksanut pitää silmällä kapaleensa yhtenäisyyttä ja eheyttä. Varsinkin ensimmäinen näytös on heikko rakenteeltaan, siinä kun vain tullaan ja mennään, juonen sanottavasti edistymättä. Toinen ja kolmas näytös sitävastoin ovat vauhdikkaita, niissä toiminta on vilkasta ja ehdottomasti mukansatemäisvää, mieltä lopulliseen katastroofin saakka pitäessä jännitettynä. Kun tietää, kuinka vaikeata on sopivien kappaleitten saaminen ulkoilmateattereissa esitettäväksi, on Ruupert Kainulaisen »Merimiehen morsiamesta» pidettävä tärkeitä taitoja erittäin soveliaana. Siinä on kaikkea, mitä yleisö kaipaa: jännittävyttä, kauniita lauluja (E. Lingon ansiokkaasti säveltämät) ja vuoroin ilkoa, vuoroin naurua, joten emme erehdyne sanoessamme, että kappale kerää vielä monta tähtä »kallioilla» kiitollisia katsojia.

Esitys oli sellaista, kuin se voi olla sateessa ja sateen uhatessa. Tällä alkoi olla sanottua, että se olisi ollut huonoa, päivänvoin! Kaitteeksi näki, että tarmolla olivat tehneet työtä niin kappaleita johtaessaan teatterin innokas johtaja Kosti Elo kuin näyttelijätkin.

Innostunutta yleisöä oli näytöksessä »kallion» täydellä ja paljoltiin esitys vilkkaan suosiosuositukin. »Merimiehen morsiamen» tekijä huijattiin esille saaden vastaanottaa ruusukimpun.

Muualta Suomesia.

Oulun tulipalo.

Yksityiskohtaisia tietoja.

Sotasensuurin luvalla kirjoittaa eilinen H. S. Oulun palosta vielä seuraavaa:

Palopaikalle saapui vähitellen ihmisiä, jotka herätelivät tulenvaaran uhkaamisissa rakennuksissa asuvia sekä auttoivat näitä irtaimistojen pelastamisessa. Tämä oli jo monin paikoin sangen vaikeata, sillä kuumuus oli jo siinä määrin. Varsinaisen sammutusmiehistön sekä ennen kaikkea palokaluston sekä veden puutteesta ei Tegströmin taloa yrittettykään pelastaa ja pian sai tulla sen kokonaan valtaansa. Saman kohtalon alaiseksi joutui kirjailija Lauri Keränen toisella puolella porttia oleva talo kaikkein rakennuksineen sekä vielä Sepän- ja Isonkadun kulmauksessa oleva insinööri Luoman omistama vanha vuokra-laisten asuma talo. Irtaimistoa pelastettiin tulen vallasta niin paljon kuin ehdittiin, mutta paljon sitäkin sai tulla saaliikseen. Sepänkadun toisella puolella olevia talojakin uhkasi tulivyöry, mustuttuaan niiden seinät ja särkien ikkunoita, mutta saatiin tulen vaellus tälle suunnalle pysähtymään. Vieläpä onnistuttiin pelastamaan Sepän- ja Kirkkokadun kulmauksessa oleva viiskaali G. Toppeliuksen vaimon perikunnan omistaman talon sekä Kirkkokadun varrella olevan A. Castrénin talon asunorakennukset. Nämä ovatkin muutoin ainoat risteykselle säilyneet rakennukset.

Turpeisen talon asuinrakennus Kirkkokadun varrella sai ennen pitkää tehdä pääkartanomaan huoneille seura. Sama oli kohtalo toisella puolella porttia olevan neulomaliikkeenharjoittajan rva M. Seppäsen talon kaikkien rakennusten, joista kadun varrella oleva on kaikkikerroksinen, alimman kerroksen ollessa kivistä, ylemmän puusta. Suuri osa irtaimistosta, m. m. Seppäsen liikkene ompelukoneet pelastettiin. Edelleen siirtyi tuli tuhojaan tekemään konsuli Aug. Snellmanin suuriin puusta oleviin rakennuksiin. Hiljittömällä voimalla paloivat hirsiset ulkohuoneet ja huippuunsa kehittyi palo tulen vallatessa Kirkko- ja Albertin-

katujen kulmauksessa olevan päärakennuksen. Sen valtavat lieskat saivat ymmärtämään, kuinka hirvittävän laajuuden hävitys olisi saanut, ellei ilma olisi ollut niin tyven kuin se nyt oli.

Tällävälin oli tuli levinnyt Isonkatua kohti. Sen varrella olevat merimies Bisin ja E. Samulinin talot paloiivat poroksi. Sama kohtalo peri ennen pitkää kansakoulunopettaja J. F. Lantton monien vuokraajain asuman talon Ison- ja Albertinkadun kulmassa. Isonkadun toisella puolella olevat talotkin olivat niin suuren kuumuuden alaisia, että pelättiin niiden syttyvän. Tämän takia tyhjennettiinkin jo m. m. klo 2:30 yöllä Ison- ja Albertinkadun risteyksessä oleva Aatran maanviljelyskauppa, mutta pysähtyi tuli tällöinkin suunnalla katuun.

Albertinkadun varrella menivät poroksi Mikko Anttilan ja K. G. Hytinkosken talot. Ja kuten jo mainittiin, peri sama kohtalo konsuli Aug. Snellmanin talon.

Laajimmillaan oli tulipalo klo 2—3 tienoissa. Silloin se tarjosi todellakin kaamean valtavan näyn, jolle väriä antoi vielä kaikkialla kaduilla ja kartanoilla hajan hajan olevat pelastetut tavarat. Yhtenä ainoana liekskana oli yli 200 ihmisen asuma alue ja lisää nähtyi tuli yhä vaativan. Vasta klo 4 aikaan aamulla käluvi selville, ettei palo enää laajene, sillä palanut asuinrasteys alkoi jo olla porona, joten voitiin sitä terhakammun käydä Marjamaan taloa pelastamaan. Klo 6 aikaan oli sekin saatu jo niin paljon sammumaan, että oltiin varmoja tulen vallan voittamisesta.

Lähimmät talot olivat suuressa vaarassa. Oulun V. P. K:n höyryruisku toimi eräessä nurkassa, toisaalla Åströmin tehtaiden höyryruisku, vaikka niitä ei saatukaan kuntoon niin nopeasti kuin olisi ollut tarpeen. Palopostit toimivat mahdollisuuden mukaan.

Vahinkojen suuruutta ei vielä ole voitu osapuolilleenkaan arviata, mutta arvellaan niiden nousvan ehkäpä puoleen miljoonaaan markkaan.

Asunnottomaksi jäi kolmatta-sataa henkeä.

Pasteur-laitos avattu.

Ensimmäiset potilaat.

(S. H.) Lääkintöhallituksen valtion serologisen laboratorin yhteyteen Helsinkiin Konstantininkadun n:o 3:een järjestämä Pasteur-laitos aloitti toimintansa torstaina, jolloin sinne ilmoitautui ensimmäiset kolme sairasta, jotka saivat ensimmäiset ruisku-

Ilmoittautuneista sairasta, joita kaikkia on eläin purrut jo yli kaksi viikkoa sitten, on yksi Helsingistä ja kaksi Tammissaaresta. Helsingiläistä oli purrut hevonen, jota taasen sitä ennen oli purrut vesikauhuinen koira, joka nyt on kokonaan kadonnut. Tammissaarelaisia oli purrut vesikauhuinen koira.

Laitokselle odotettiin saapuvan myöskin yhden henkilön Siiposta ja yhden Karhulasta, mutta he eivät kuitenkaan vielä torstaina saapuneet. Kumpakin näistä on purrut vesikauhuinen koira.

Henkilöiden, joita on purrut eläin, mikä tahansa, sellaisilla paikkakunnilla, joilla vesikauhua liikkuu, on parantamisen helpottamiseksi heti joko puhdistettava purema karbooolivedellä tai jodilla tai poltettava se ja sen jälkeen niin pian kuin suinkin saavuttava laitoskelle. Ainakin on puremalle haettava laitoskelta hoitoa ennenkuin yhdeksän vuorokautta on kulunut puremisesta.

Laitos on avoinna joka päivä klo 12:sta alkaen. Ensikertalaiset otetaan vastaan klo 12. — H. S.

Sairaiden matka- ja hoitokustannukset.

(S. T. T.) Lääkintöhallituksen kirjeessään viime kesäk. 30 päivästä tekemästä anomuksesta on senaatti t. k. 18 p:nä tapahtu-

neessa esittelyssä päättänyt sallia että vesikauhuisten eläimien puremien niin hyvin varattomien kuin vähävaraistenkin henkilöiden matka Helsinkiin ja sieltä takaisin kolmannessa luokassa sekä yksinkertainen asunto Helsingissä kuin myös heidän hoitonsa valtion vastaperustetussa Pasteur-laitoksessa ikustannettaan yleisistä varoista, ja tulee lääkitä hallituksen kyseessäolevaan tarkoitukseen tilintekovelvollisuutta vastaan käyttäjä menosääntöön kulkutautien vastustamiseksi otettua määrärahaa sekä on kaikilla sanotussa tarkoituksessa tehdyt asiakirjat jätettävät ja toimitettavat lääkitä hallitukseen.

Elintarpeiden hinnat Turussa.

Huono mustikkavuosi. Perunat halpenevat. Niukanlaisesti lihaa ja merentuotteita. Vilkas halkoliike.

(S. H.) Kuluvalla viikolla on elintarpeita ollut Turussa vähäpuoleisesti kaupan ja kun parakaia on heinä korjuu käymässä ei ole parannusta tässä suhteessa odotettavissa. Uutuutena ovat mainittavat marjat kuten mansikat ja mustikat, mutta varsinkin viime mainittuja kuuluu tänä vuonna tulevan vähän, keväthalla kun pääsi niitä viikuttamaan. Elintarpeiden hinnat ovat myös pysyneet edelleen korkeina perunia lukuunottamatta, joita on saatu halvalla, onpa uusienkin perunien hinta jo laskenut 50 penniin litra ja tulee yhä tuntuvasti laskemaan, sillä niiden tuonti alkaa lisääntyä päivä päivältä.

Ruisleipä on maksanut 50 ä 55 p. kilo ja voin hinta on vähintään 3 mk. 50 p. kilo. Lihaa on edelleen ollut vähän kaupan ollen naudan lihan alin hinta 2 mkan vaiheilla kilo ja lampaan lihan samoilta paikoilla. Sian lihaa sitä vastoin on näkynyt enemmän myytävänä ja on sen hinta vaihdellut 2 mk. 90 p. ja 3 mk. 40 p:n välillä. Munien hinta on viime aikana kohonnut ja maksavat nyt 3 mk. 50 p. tiu.

Meren tuotteita on edelleen ollut niukasti, mikä vuoksi niiden hinnoissa ei ole sattunut helpotuksia. Hauista esim. on maksettu 2—3 mk. ja lahasta vähän alle 2 mkan; silakoita on hiukan runsaammin alkanut näkyä mutta korkeat ovat niidenkin hinnat. Mahdollista on että ne vähän tulevat laskemaan kun kalojen vienti Pietariin on kielletty. Näinä päivinä on krapuja näkynyt rahtusen torilla ja vaatii eräs maalaistyttyö niistä 15 mk. 100 kappaleesta saaden tavarastaan helposti eron.

Satamassa on halkokauksia ollut joka päivä kolmelta riviltä ja kuorma-ajurit ansaitsevat helposti rahaa, kun halkokauppa on tavattoman vilkas huolimatta siitä että ne yhä maksavat paljon. Koivuhaloista maksetaan tinkiä 55 ä 60 mk. syllestä ja on niitä pariten ostettu kaupungin kouhujen tarpeiksi. Havupuit menivät samaten hyvin kaupaksi ja maksavat 45 mkan vaiheilla syli. Tehtaita varten kulettavat erityiset pörröot ja lotjat sangen suuria halkomääriä eli kerrallaan 100 ä 300 syltä etupäässä havuhalloja, joita ne tarvitsevat suuret joukot. — U. A.

Metsäpaloja.

Laajoja metsäpaloja Rovaniemellä.

(S. H.) Tämän kuun 5 ja 6 päivinä vallinnut ankara ukonilma sytytti Rovaniemen pitäjän Namman kylässä useasta kohden laajan kruunumetsämaan palamaan. Paloja kestää yhäkin, kirjoitettiin »Perä-Pohjalaiselle» t. k. 14 p., vaikka aina Rovaniemen Kirkonkylästä saakka on kapulalla kutsuttu satakunta miestä sammutustöihin kirkolta noin 50—75 kilometrin päässä olevaan palopaikkaan ja viranomaisetkin ovat valtion kustannuksella lähettäneet sinne myöskin sammutusväkeä. Tältä alueelta oli leimattu 60.000 kappaleta tukkapausta, jotka valtio tarjoaa ostettavaksi metsähallitukselle tehtävillä tarjouksilla tänä syksynä. Kerrotaan, että liekkien saaliiksi tällä metsäpaloalueella olisi joutunut erään talon 8 lehmääkin, mikä olisi suuri vahinko, kun lehmien hinta nykyään on noin 500 markkaa kappale. Rajuin on tulen

valta Käyrämötunturin seudulla. Namman kylän metsissä on tuli tehnyt tuhojaan 3 eri paikassa. Yksi metsäpalo on raivonnut Tiaisen talon tai torpan lähtienoilta sijaitsevassa Saari-vaarassa ja on kulkenut jotta-kuinkin läheltä Sodankylän ja Rovaniemen välistä maantietä Rovaniemen Kirkonkylään päin noin 7 kilometrin päähän Ylinamman talosta. Toinen tulipalo on tehnyt tuhojaan Käyrämötunturin seudulla levitien Seipälään päin Sodankylässä. Kolmas metsäpalo Namman kylän metsissä on raivonnut Pyhäntunturin puolella osittain Rovaniemen, osittain Kemijärven alueella. Siellä on ollut Kemijärveltäkin runsaasti väkeä sammutustöissä.

Saarenpäävaarassa oli tuli ensi alussa saatu rajoitetuksi, mutta kun metsänvartijat olivat tehneet vuorokausmäärin väyksiin asti työtä ja samoin sivullisetkin, läksivät he pois jättämättä paikalle vartijaa, työ kun on palakatonta. Tällä tavoin pääsi tuli leviämään ja aikaansa isot vahingot. Sietäisi metsähallituksen tällaisissa tapauksissa palkata vartioimaan miehiä eikä vaatia, että yksityisten on vartioiminen ja sammutustyöt tehtävät ilman korvausta. Kuuvavaa myös voimaperäiselle metsänhoitajalle on, ettei yhtään metsänhoitajaa ole ollut näissä Nammanperän eikä myöskään Toramoselän metsäpaloissa. Metsänhoitaja Norvasalo on Oulussa, apulainen Huttunen josakin Kemijokivarrella ja metsänhoitaja Gottleben on Ounasjokivarrella kruununtorppien tarkastuksessa j. n. e.

Toinen laaja metsäpalo kruunumetsässä on lähempänä Rovaniemen Kirkonkylää noin 18 kilometrin päässä n. s. Rovaniemen kylästä. Täällä palavat laajat Toramo- ja Silmiselän metsämaat. Tuli syttyi täälläkin samaan aikaan kuin edellämmainitulla palolla ja kestää vieläkin, vaikka Saarenpäävaaran miehet ovat olleet paloa sammuttamassa.

Kolmas palopaikka on Ounasjokivarrella Uurtamon takalaitolla myöskin kruunumetsässä. Kirkonkylässä ja muuallakin oli näiden palojen takia niin paljon savua, että ilma näytti harmaalta ja himmensi niin, ettei voinut selvään nähdä lähellä olevien varojen lakia. Näiden palojen kautta koituu satojentuhansien markkojen vahinko. — H. S.

Venäjältä.

Kutsuntojen seurauksia.

(S.T.T.) Djen kertoo, että kutsuntamääräyksen julkaisemisen on aikaansaanut sekasortoa kauppa- ja teollisuus-, pankki-, vakuutus- ja kuljetuslaitoksissa, jotka ovat menettäneet suurilukuisen joukon kokenutta palveluskuntaansa. Useat liikkeet ovat anoneet aseisiinkutsuttujen vapautusta. Suurimmaksi osaksi ovat nämä anomukset hylätty. Saman kohtalon alaiseksi on joutunut myöskin kauppa-pankin edustajain neuvoston anomus.

Myrskyn tuhoja Venäjällä.

Sähkölennätinyhteys katkennut monin paikoin.

Pietari, heinäk. 26 p. (P. T.) Noin kello 6 aikaan ilta eilen rikkoi myrsky lennätinjohtod Räävelin—Vitebskin välillä, mikä vuoksi sähkölennätinyhteys Harkowin, Kiowan, Minsk, Mohilewin ja Smolenskin kanssa katkesi. Sitä paitsi tapahtui pitkälinen pysähdys, n. 17 tuntia Pietaria Odessaan, Moskovaan, Tamboviin, Rostoviin, Samaraan ja Irkutskiin yhdistävillä johdoilla.

„Rikas setä ja tati“.

O. L. D'OR kirjoittaa »Djen»-issa seuraavan terävän satiriin: »Elämäni hetkinä raskaina» — ja tällaisia hetkiä sattuu meillä sangen usein — johduttelin minun itseäni: — Ei mitään! ... Kun tulee

kuin ilminen hetki, pelastaa meidät pulasta rikas setä, setä — Uraali ...

Sattui katovuosi. Söi musiikkaruumenia ja käytti »sapuskana» tuoretta puunkuorta. »Praansikkana» salli itselleen komeuden — keitti sopan eläinrehuista.

Raskas oli ... Mutta povessa kytty toivo: — Ei mitään! Ei mitään! ... Loppujen lopuksi setä Uraali »löysää» »uumenensa» ... Paljon »liepuskaa» ostamme. Hyvä tulee ... Rahasta oli meillä ikuinen puute. Juostiin »vipaamassa» naapureilta.

Epämielellistä vipata rahaa, oi, miten epämielellistä! ... Antoi vahvistuksen naapureille ja velka yhä kasvoi. Teet välistä loppupäätöksen ja kauhuissasi huudat:

— Niinkö paljon? Milloin kerkisimme? Kuinka maksamme velan, Jumala! Mutta silloin sukelsi esiin ajatus Uraalista.

— Ei mitään! ... Pelastaa setä, pelastaa, — ajateltiin riemumielin, — kunhan setä »löysää» »uumenensa» ... Maksamme kaikki velat. Jaloille pääsemme ...

Siitä, kuinka suuret sedan rikkauudet olivat, oli meillä jokseenkin hämärät käsitykset.

Sen verran tiesimme, että »riittää».

Mitä piili satumaisissa »uumenissa», emme myöskään varsin tarkoin tienneet ...

Tiedettiin vain, että siellä on »kaikkia paljon»: sekä kultaa ja hopeata, että kalliita kiviä. Samoin tiesimme, että setä Uraalin takana asuu rikas tati — Siperia.

Oli meille tunnettua, että tati puhdasverisenä venäläisenä tilanomistajana hoitaa talouttaansa »alalasketuin hihansuin».

Saapui korviimme huhuja ennenkuulumattomista tulipaloista; joka vuosi tuhosi tuli huulettomalta täditä metsää satojen miljoonien edestä.

Kuulimme me tädin maailman rikkaimmista kalavesistä, tädin jokien »kultapitoisista» rannoista.

Ja vielä senkin kuulimme, että kaikki nämä rikkauudet häviävät, että niitä petomaisesti raiskaataan, tehdään niistä — tyhjää.

Mutta ajattelimme: — Ei mitään! ... Tulee järkeä loppujen lopuksi tati Siperia. Lähdemme hänen luokseen vieraillemaan ja silloin ... Ohoi, silloin näytämme naapureille, mitä sanoo rikkaus!

»Uumenien» suhteen oli naapureilla nähtävästi paremmat tiedot kuin meillä.

Kun me hyvän tavan mukaan käännyimme heidän puoleensa pikkui »vippi»-pyynnöillä, tiedustelivat he kohteliaasti:

— Miten Uraali-setä jaksaa? Vastasimme välinpitämättömästi:

— Kiitos, että muistatte ... Oikein hyvin elää.

— Entä hänen suuresti kunioitetut »uumenensa»?

— Terveinä nekin. Mikäs hätä niillä olisi?

— Mutta ettehan ole niitä »ronki» ... ronkkineet?

— Mekö? Mintähen? Oma ei juokse luotamme. Ehdimme.

Naapurit muuttivat puheenaletta:

— Entä tätiinne ... Siperia? Jaksako? ...

— Kuten ennenkin, kuten ennenkin yhä.

— Rikas akka. Kun saisi järjestystä hänen talouteensa ...

— Saadaan, saadaan! Oma ei juokse luotamme. Ehdimme.

Naapurit myykinä toivat rahat, äänettömästi tarjosivat vekselin allekirjoitettavaksi.

Kaikki loppui ystävällisesti, hyvän naapuruuden mukaisesti.

Naapureilta saadut rahat tuhlasimme tavattomalla helpoudella.

Ja pitkö muka huolehtia selästä mitättömyydestä kuin raha, kun on — »uumenet»? ...

Asketin luimme lehdistä: »Ryhmä ulkomaalaisia on osannut Uraalissa suuren alan maata. Miltä kaikki kultapitoiset maanosat? ... j. n. e.

Hyvästä jät, setä Uraali! ... Kuinka kallisarvoisten »uumenet» käy? ...

Kirjoita edes kirjeitä, kallis setä! Tervehdä tatiä — Siperiaa.

Sillä hänkin luultavasti saa piakkoin tutustua niihin, joita varten sinä »löysäsit» »uumenesi» ...

Jääkö hyvästi, setä ja tati. Viipittömästi puhun nyt tätä ...

Terve, terve, setäseni — Uraali! — (S.H.) — Kila.

Maailmansota.

Saksalaisten ilmahyökkäys Riikaan.
Venäläisillä menestystä Styr-joen alueella.

Ranskalaiset valloittaneet uusia saksalaisten juoksuhautoja Sommen molemmilla puolilla. — Maasin kummallakin rannalla jatkuvaa käsikranaattitaistelua.

Italian ja Saksan välien lopullinen katkeaminen odotettavissa.

Itäinen sota- näyttämö.

Ylipäällikön esikun- nan tiedonanto.

Rajua laukausten vaihtoa Väinälinnan rintamalla.

Pietari heinäk. 27 p. (P. T.) Korkean ylipäällikön esikunta ilmoittaa:

Läntinen rintama: Rajua laukausten vaihtoa jatkua muutamilta Väinäljoen rintaman osilla. Styr-joen alueella, sen kohdan yläpuolella, missä Liga joki laskee Styr-jokeen, ovat sotajoukkomme taas antaneet viholliselle iskun. Vihollinen karkotettiin Vervelin kylästä ja sen eteläpuolella olevista varustuksista. Hyökkäksen eteenpäin kauhistuneen vihollisen kintereillä, valtasivat sotajoukkomme Styr-joen yli johtavat ylikulupaikat. Vihollinen peräytyi Berestetskoon kauppalan luona olevan kukkulan luo ja alkoi osittain antautua vangiksi. Berestetskoon alueella sukkutui taistelua. Vankeja on toistaiseksi laskettu n. 50 upseeria ja yli 1,600 sotamiestä. Näissä taisteluissa kuoli sankarikuoleman urhea rykmenttikomentaja eversti Tatarov. Taisteluissa kesäkuun alussa (v. l.) Kosinon alueella (Dubnon lounaispuolella) suoritti eversti Tatarov loistavan urotyön, kulkien rykmenttinsä etupäässä kaukaa myöten vedessä kaalamon yli vihollisen tuhoisan tulen alaisena niin pakkottaan vihollisen epäjärjestyksessä pakenemaan.

Kaukasian rintama: Dshivislykin alueella ovat sotajoukkomme taas tunkeutuneet eteenpäin ottaen vangiksi 1 upseerin ja 63 askeria. Trapetuntin ja Ershindshaniin johtavilla teillä olemme taistellen vallanneet Gynysshanen kaupungin. Kelkit-Tshiftlikin kaupungin koillispuolella olemme ottaneet vangiksi 30 turkkilaista upseeria, 1 lääkärin ja 400 askeria. Paitsi tätä valtasimme turkkilaista suuren kuormaston. Vihollisen etenemisen Revandusen itäpuolella olevalla alueella olemme torjuneet.

Pietari heinäk. 21 p. (P. T.) Korkea ylipäällikön esikunta ilmoittaa:

Läntinen rintama: Kenraali Saharovin uljaat joukot ovat voittaneet kaikki yllämainitut vaikeudet vihollisen keskitetyn tulen alaisina kulkiessaan Lipa-joen rämeisen laakson poikki t. k. 20 p:nä heittäneet takaisin vihollisen, joka osasi jo on kääntynyt epäjärjestykselliseen pakoon. Tykistömmme pommitti pitkätulella vihollisen peräytyviä osastoja. Lipa-joen yli kulkenneet osastot ovat eilispäivän kuluessa ottaneet n. 1,000 vankia, 10 kuularuiskua ja 4 vuoritykkiä, niistä 3 valjaissa. Vangittuja saapuut edelleenkin. Täydentävien tietojen mukaan on taisteluissa t. k. 20 p:nä Styrin yli mentäessä Lipan suun yläpuolella ja Styrin vasemmalla rannalla vangiksi otettujen lukumäärä huomattavasti suurempi kuin mitä aamutiedonannossa ilmoitettiin. Tähän saakka on otettu 2,817 sotamiestä ja 10 upseeria. Sitä

Kenraalit Douglas Haig ja Joffre

ovat nykyhetken miehiä. Ylläolevassa kuvassa nähdään heidät keskustelussa erään italialaisen kenraalin, (Portab Singhin, kanssa. Kenraali Joffre on tunnettu kautta koko Euroopan. Sodan alusta alkaen on hänen nimensä ollut kaikkien huulilla. Douglas Haig, joka on toiminut paljon lyhyemmän aikaa Englannin armeijan ylipäällikkönä, sitävastoin on nyt vasta osottava, voidaanko hänet lukea maailmankuulujen kenraalien joukkoon. (S. H.)

paitsi on vallattu paljon kuularuiskuja ja 3 tykkiä. T. k. 20 p. karkotettiin vihollinen Valeputnon alueella (Kimpolungin kaakkoispuolella) erältä kukkuloilta, jolloin otettiin vangiksi 3 upseeria ja 155 sotamiestä sekä vallattiin 4 kuularuiskua.

Huomautus: Taisteluissa t. k. 16 p:nä Lipa-joen pohjoisrannalla on jo edellisessä tiedonannossa ilmoitettujen vanki- ja voitonmerkkimäärän lisäksi vallattu 49 kuularuiskua, 36 pommia ja miinanheitinjää, 80 laatikollista miinoja ja pommeja, 60 amputamatarvelaattikkoa pommieineen, 58 laatikkoa kuularuiskujen patruunanauhjoja, 3 varastoa tykistötarpeita, joista yhdessä ainoassa löydettiin 35,570 eri suuruisen tykkien pommeja, 5,230 käsigranaattia ja suunnaton määrä kiviäiripatruunia. Niinikään on vallattu 3 valonheitinjää, torvisoittoakuntia, kenttäläipomoja, kenttäkeittiöitä, suuri määrä piikkilankoja ja puhelinjohtoja sekä paljon muuta sotilasarvokkuutta.

Saksalaisten ilmahyökkäys Riikaan.

(S. T. T.) Riista ilmoitetaan Nov. Vremijalle, että t. k. 17 päivän vastaisena yönä, taistelujen ollessa kiihkeimmillään, toimeenpanivat saksalaiset ilmahyökkäyksen Riikaan. Ilmalaisista heitettiin useita pommeja, jotka eivät saaneet aikaan sannottavampia vaurioita. Tykistömmme ryhtyi voimakkaalla tulella ampumaan niitä, jolloin ne poistuivat.

Balkanilta.

Kreikka.

Joukkojen aseista riisuminen.

(S. T. T.) Lontoo, heinäk. 19 p. (Nov. Vremja.) Roomasta ilmoitetaan Coriulta saapuneen tiedon mukaan, että Kreikan armeijan aseistariisuminen Epeirossa ei ole vielä tähän saakka alkanut.

Romania.

Neuvotteluja Englannin kanssa.

Köpenhamina, heinäk. 20 p. (Rjesh.) Lontoon lehdet kertovat Romanian Lontoossa olevalla lähettiläällä olleen pitkän neuvottelun Sir Edward Greyn kanssa. Neuvotteluille annetaan tärkeä merkitys.

Romania—Saksa—Itävalta.

Bukarest, heinäk. 20 p. (P. T.) Itävallan ja Saksan Bukarestissa olevat lähetystöt ovat kieltäytyneet vahvistamasta ulkomaille matkustavien romanialaisten passeja. Sanomalehdet vaativat Romaniaa ryhtymään samanlaisiin toimenpiteisiin.

Läntinen sota- näyttämö.

Ranskalaisia tietoja.

Ranskalaisilla menestystä Sommen molemmilla puolilla. — Verdunin rintamalla jatkuvia taisteluja.

Paris, heinäk. 20 p. (P. T.) Virallinen päivätiedonanto ilmoittaa:

Sommen kummallakin puolella teki ranskalainen jalkaväkijän hyökkäyksen saksalaisten asemaa vastaan ja saavutti huomattavan menestyksen. Sommen pohjoispuolella vallottivat ranskalaiset saksalaisten juoksuhaudat Hardecourtin kukkuloilta alkaen sekä siirsivät huomattavasti linjojansa Hardecourtin itäpuolelle pitkin Complezin—Cleryn kapearaiteista rautatietä. Tällä rintaman osalla ovat ranskalaiset ottaneet 400 vankia. — Sommen eteläpuolella Barleyxin ja Soyecourtin välillä on saksalaisten juoksuhaudain koko ensimmäinen linja ranskalaisten käsissä.

Champagnessa ovat ranskalaiset tunkeutuneet eräaseen saksalaisten juoksuhaudain Auberiven koillispuolella ja ottaneet vankkeja.

Argonneilla yrittivät saksalaiset tehdä eilen klo 7 aikaan illalla äkillisen hyökkäyksen meidän vähäistä ulompaa olevaa vartiostoamme vastaan Bolanten siheän taistelun jälkeen, jossa käytettiin käsigranaatteja.

Maasin vasemmalla rannalla Avocourtin ja Chattancourtin alueella jatkuu taistelu käsigranaattien avulla kukkulan 304 metrin avallirinteillä. Maasin oikealla rannalla etenivät ranskalaiset yöllä Thiaumontin varustuksen länsipuolella Fleurystä etelään, jossa tehtiin linnotettua paikkaa vastaan hyökkäys ja vallattiin se sitkeästä puolustuksesta huolimatta. Väkirynnäkön aikana otettiin vangiksi 150 sotamiestä ja muutamia upseereja. Sommen eteläpuolella pudotettiin eilen päivällä alas saksalainen lentokone Peronnen itäpuolella ja toinen saksalainen lentokone murskaantui pudotessaan maahan Grentim tienoilta lähellä Verdunia.

Paris, heinäk. 20 p. (P. T.) Virallinen itätiedonanto ilmoit-

Belgialais-englantilais-ranskalaisen hyökkäys- rintaman kartta.

Ylläoleva kartta kuvaa Sommen merestä Somme-joelle ulottuvaa rintamaa, ja lukija voi siitä helposti löytää päivittäisissä sähkösanomissa mainittujen paikkojen nimet. Tämä rintama, jonka pituus on n. 60 km., käsittää sen alueen, missä belgialaisten, eng-

taa: Sommen pohjoispuolella vahvistimme aamulla varhain valtaamiamme asemia. Sommen eteläpuolella laajensimme rintamaamme päivällä tehdyllä hyökkäyksellä, josta oli tuloksena, että valtasimme saksalaisten asemien ensimmäisen linjan Estren ja Vermande au Villierin välisellä alueella. Kuluneen päivän aikana otimme joen kummallakin rannalla n. 900 vankia, joukossa 30 upseeria ja tämän lisäksi valtasimme 3 tykkiä, 30 kuularuiskua y. m. sotatarpeita.

Maasin oikealla rannalla jatkoimme etenemistämme, taistellessa käsigranaattien avulla, Thiaumontin linnotuksen länsipuolella. Aamulla Fleuryn alueella ottamiamme vankien luku on määritelty 30 mieheksi, joiden joukossa on 8 upseeria.

T. k. 19—20 päivän vastaisina öinä tekivät lentokoneet joukon menestyksellisiä hyökkäyksiä Thionvillen, Montmedyn, Prieylesin rautatieasemille ja Verdunin alueella sijaitsevan Azannen lähistöllä olevaa leiripaikkaa vastaan sekä myöskin Roisellen rautatieasemalle. Amiensin alueella, johon lentokoneemme heittivät melkoisen määrän pommeja. Muuan toinen lentokoneemme heitti 8 järeää pommia suojaruutuksiin Lothingissa Ballen koillispuolella.

Englannin rintama.

Lontoo heinäk. 21 p. (P. T.) Englannin Ranskassa olevan armeijan päämaja ilmoittaa: Deily Delvillen(?) ja Longuevalin metsän luona olemme taas vallanneet pienen alueen. Taistelu täällä jatkuu. Longuevalin—Bazentinin linjan pohjoispuolella jatkoimme tänään aamulla etenemistämme ja otimme vankkeja sekä valtasimme 1 tykin. Leipzigin redutin itäpuolella tunkeutuivat sotajoukkomme taistellen pommien avulla helposti eteen-

päin. Muulla rintamalla oli melkein yksinomaan tykkilaukausten vaihtoa. Taistelujen aikana vangiksi otetun saksalaisen upseerin päiväkirjasta on käynyt ilmi että meidän kanssamme Montaubin luona t. k. 1 p:nä taistelussa ollut baijerilainen reservirykmentti menetti 3,500 miehestä 300 miestä. Eräistä toisista asiakirjoista käy ilmi että 190 men rykmentin muuan pataljoona menetti 1,100 miehestä 980 miestä. Saman rykmentin kaksi muuta pataljoonaa menetti enemmän kuin puolet miehistään. Armentieresin eteläpuolella tekivät sotajoukkomme yhdessä austraaliaisten kanssa muutamia hyökkäyksiä kahden penikulman laajuudella rintamalla, ottaen tällöin noin 140 vankia.

Italian päämajan ilmoitus.

Roma, heinäk. 20 p. (P. T.) Italian armeijan päämaja ilmoittaa:

Yhä vallitseva huomo sää estää sotajoukkojemme ja etenkin tykistömmme toimintaa vuoristossa. Tästä huolimatta jatkaa jatkuvakemme toimintaansa. Me etenimme jonkun verran Borgolon lähistöllä. Brenitan laaksossa pommittimme Marlerin rautatieasemaa, tuottaen vaurioita rautatierakennuksille ja sotilasjunnille. Seiseron yläosassa tekivät sotajoukkomme t. k. 18 p:nä Fellan laaksossa loistavan hyökkäyksen Mittagskopfelin itäpuolella, pakkottaen vihollisen kiireesti tuomaan apujoukkoja, joita patterimme pommittivat. Muulla rintamalla on asema ennallaan.

Vihollisen lentokone heitti pommeja Timanhuun Butin laakson yläosassa aiheuttaen tulipalon, joka kuitenkin pian sammutehtiin.

Sotatoimet merellä.

Hl. Adamin kaappaus.

Tukholma, heinäk. 20 p. (P. T.) Saksan lähettiläs on ilmoittanut Ruotsin hallitukselle että Saksan meriviranomaiset ovat katsooneet englantilaisen höyrylaiva Adamin kaappauksen oikeudeksi ja määränneet sen palautettavaksi. Höyrylaiva viedään saksalaisten sotalaivojen saattamana kaappauspaikalle. Sitäpaitsi on Saksan hallitus esittänyt anteeksipyyntöä tapahtuman johdosta. Monissa Ruotsin piireissä pidetään tapahtumaa hyvinäyteltynä ilveilynä.

Yhdysvallat.

Laivastoa lisätään.

(S. T. T.) Lontoo, heinäk. 19 p. (Nov. Vremja.) Washingtonista ilmoitetaan että Yhdysvaltain senaatti on hyväksynyt laivaston lisäämisen seuraavain 3 vuoden aikana. Siten tulee rakennettavaksi 10 dreadnoughtia, 16 torpedoristijää, 10 tiedustelijaristijää, 5 miinalaivaa, 9 vedenalaista venettä ja 10 rannikkovedenalaisia venettä. Menojen on laskettu nousevan 1,170 milj. ruplaan.

Hollanti.

50,000 pakolaiselle v. 1915 aikana n. 9 milj. guldien.

(S. H.) Hollannin toisessa kamarissa ilmotti sisäministeri t. k. 15 p:nä, että vuoden 1915 aikana on käytetty n. 9 milj. guldien pakolaisten ylläpitoon. Laskut eivät ole kuitenkaan vielä päätetty. Niiden pakolaisten luku, jotka oli sijoitettu heille järjestettyihin paikkoihin, nousi vuoden 1915 aikana 16,000 a 17,000, jofavastoin muualla oleskelevien avustusta saaneiden pakolaisten luku oli 30,000 a 35,000. Enemmistö pakolaisista on belgialaista kansallisuutta. — Hbl.

Sekatietoja.

Italia ja Saksa.

(S. T. T.) Köpenhamina, heinäk. 20 p. (Birsh. Vjed.) Berliner Tageblatt ja Lokal Anzeiger huomauttavat suurella levottomuudella Italian sanomalehdistön kirjastyneestä sävystä kauppsopimuksen yhteydessä. Kumpikin lehti pitää Italian sanomalehdistön kantaa enteena Italian ja Saksan välien lopullisesta katkeamisesta, mistä tulisivat johtumaan julkiset sotatoimet kummankin maan välillä.

Ruotsin puolueettomuuden rikkominen.

Tukholma heinäk. 19 p. (P. T.) Ruotsin päämeriesikunta on antanut luotsihallitukselle määräyksen kiireellisesti ilmoittaa sille jokaisesta sotaikävien taholta tapahtuneesta Ruotsin puolueettomuuden rikkomisesta.

— Tomppeli oli tohtoriksi. Neiti Elli ja neiti Anni, kaksi hyvää ystävää, puhelivat keskenään. »No, Anni, joko tohtori on tehnyt tunnustuksensa?» »Viimeinen keino, jota minulle ehdotit, meni haahan. Kun hän ilta-sella läksi meiltä, saatoin häntä kyntä kädessä rapsuilla. Akkoi sammut, kuten oli neuvosti, kynnillä. Mä lähestyn varovasti häntä ja sanon: Voi, kun minua pelottaa! — Me seisomme pimeässä — arvaapas, mitä tuo taitamaton ihminen tekee? Hän pistää kätensä taskuunsa ja sanoo: Minulla on kyllä tulitikkua mukana!»

Viimeiset tiedot

Pyhärauhan säilyttäminen.

(S. T. T.) Uudenmaan läänin kuvernööri on lähettänyt kaikille läänin poliisimestereille, kruununvoudille, nimismiehille, ja kaupunginviskaaleille kierto-kirjeen, jossa näiden tiedoksi ja noudatettavaksi saatetaan senaatin päätös viime kesäk. 20 päivästä, koskeva toimenpiteitä pyhäpäivärauhan säilyttämiseksi, kieltämällä kaikki huvitukset, kilpailut y. m. jumalanpalveluksen aikana.

Sofa-ajan uutisviljelys kilpailut.

(S. T. T.) Sofa-ajan uutisviljelyskilpailuun on Kuopion läänin maanviljelysseuran alueelta ilmoittautunut 418 osanottajaa.

Työväestön palkkausolot.

(S. T. T.) Kuten aikaisemmin on kerrottu jätti Suomen ammattijärjestö joku aika sitten Suomen työnantajajärjestölle kirjelmän, jossa viitaten työväen palkkojen verrattain vähäiseen ja elintarpeiden korkeaan nousuun, esitetään suotavaksi että kahtinajan tuottamain lisäustannusten vuoksi työväen peruspalkkoja korotettaisiin ja että työnantajain järjestö siinä tarkoituksessa kehottaisi alaisiaan työnantajia, järjestöjä ja yksityisiä työnantajia korottamaan työpalkkoja ajan vaatimusten mukaisesti.

Työnantajainliitto on nyttemmin käsitellyt tätä asiaa, mutta lopullista päätöstä siinä ei vielä ole tehty, vaan kokoontuu liiton johtokunta mahdollisesti vielä tähtenä kuun aikana Suomen ammattiliiton kirjelmän johdosta lopullisesti asiasta keskustelemaan ja päättämään.

(S. T. T.) Suomen metsänomistajain keskinäisen metsävaikuttajayhdistyksen konttoripäälliköksi on 72 hakijasta valittu fil. maist. Hugo Holmström Helsingistä.

Oikeusasioita.

— 20-markkaisen tekijät oikeudessa. (S. T. T.) Juttu väärin 20-markkaisen tekijöitä ja levittäjiä Klingenstein, Kirmasta, Forsbergiä ja Heitettiä vastaan oli eilen esillä Helsingin raastuvanoikeuden viidennellä osastolla. Poliisikuulustelupöytäkirjojen laajuuden vuoksi ei niitä vielä tähän istuntoon oltu saatu valmiiksi, vaan kuluu niiden valmistamiseen vielä pari viikkoa, jonka vuoksi juttu lykättiin ensi elokuun 11 päivään.

— 80-vuotias vanhus lopettanut elämänsä hirttämällä. Viime sunnuntaina hirttättyi Kaukolan pitäjän Kaukolan kylässä Yrjöharjun tilalla maanviljelijä Juhon Karjalaisen 80-vuotias äiti. Karjalainen perheineen on asunut ennen Kirvussa, mutta ostettuaan askeettien mainitun tilan, on nyt muuttanut Kaukolan elämään. Vanhaa elämäntään vaivasi koti-ikävä, jota hän aina valitteli, sanoen ettei hän voi elää Kaukolassa. Tämän vuoksi häntä pidettiin silmällä eikä laskettu minnekään yksikseen kuljeskelemaan. Kun sitten viime sunnuntaina talon muu väki meni kirkkoon, pistäytyi mummo saunaan ja siellä teki tekosensa. Kaikesta päättäen ommummo ollut hiukan mieleni-mäinen jo pitemmän aikaa, joten tekoa voi pitää johtuneena. Ruumin on tuotu Kaukolan seurakunnan leikkuhuoneelle.

— Muuan itsemurha paljastunut. Noin kuusi viikkoa takaperin poistui Someron Palkkaisten kartanon palvelustyttö Ida Oja-

Tori Kolomeassa.

Joka päivä etenevät venäläiset täysen rintaman eteläosassa, työntäen itävaltalaisia tieltään. Melkein jokaisessa sotatähtikösnomassa kerrotaan uusista voitoista. Ehtimiseen tulee uusia tietoja taisteluista, jotka ovat lisänneet vankeiden lukumäärää. Askeettien kertoiivat sähkösnomasta venäläisten vallanneen Galitsiassa olevan Kolomean kaupungin. Yläolevassa kuvassa nähdään kaupungin tori, jossa liikkuu joukko kuonmasto-vaunuja.

Kolomean valtauksen kautta saivat venäläiset haltuunsa strategisesti erittäin tärkeän rautateiden yhtymäkohdan.

Kaupunki sijaitsee Pruth-joen varrella, ja sen asukasluku on n. 40,000 henkeä, joista 16,800 juutalaisia. Kolomeassa on monta kirkkoa, synagogaa, kinnasi, puuteollisuusammattikoulu, mylly, petroleumin puhdistuslaitos y. m., ja on se huomattava teollisuuskaupunki.

(S. H.)

Tampereen Ev. Luth. seurakunnan jumalanpalvelukset ja hartaus-hetket.

5:nä s. Kolminaisuudenpäivästä.
Aleksanterin kirkossa:
Päiväsaarnat: klo 9 ap. pastori Hiissa.
Klo 12 p. pastori Valtari.
Iltsaarna klo 6 ip. pastori Kaitila.

Vanhassa kirkossa:
Ruotsalainen päiväsaarna klo 12 p. pastori Kaitila.
Raamattunselitys keskiviikkona klo 7 ip. pastori Rautakorpi.

Johanneksen kirkossa:
Päiväsaarnat: klo 9 ap. pastori Valtari.
Klo 12 p. pastori Hiissa.
Iltsaarna klo 1/5 ip. liturginen jumalanpalvelus pastori Valtari.
Rippisaarna lauantaina klo 7 ip. ja H. P. Ehtoollinen sunnuntaina klo 9 jumalanpalveluksessa.
Kolehdit tulevat merimieslähetyskeskelle.
Luterilaisessa Rukoushuoneessa:
Lauvantaina klo 7 ip. merimieslähetysjuhlan alkajaiset.
Sunnuntaina klo 6 ip. merimieslähetyskeskelle.
Pispalan rukoushuoneessa:
Klo 3 ip. jumalanpalvelus pastori Vellroos.

Rokouksia.

KL., TS.
Rangasalan kunnallisveroien

toinen kanto toimitetaan Nuorisoseuran Pirtillä lauantaina t. k. 29 p:nä, alkaen klo 10 päivällä. 12992

Huutokauppoja.

Tur. S. 2 k. v. v.
Meijerin huutokauppa.

Liikkeen lakkauttamisen takia myydään julkisella huutokaupalla elok. 7 p:nä klo 12 päiv. Urjalan pitäjän Halkivahan kylässä sijaitseva Halkivahan Osuusmeijeri rakennukseen ja kalustoihin, meijeri sijaitsee vuokraamalla keskellä kylää, meijerirakennus sisältää meijerihuoneen, yökzin ja kaksi kamaria ja ulkokuoneita, voikellarin, jäävaran ja halkoliiterin. Irtaimistosta mainittakoon Alffalaval separaattori ja kirnu hevoskierroksella, voin vaivaus-koneita, tiski- ja kymmenysvaaka sekä joukko maitosaavia ja joku määrä valmiiksi pilkkottuja lapuja. Huudot on paikalla maksettava paitsi huoneista 3 kuukauden maksuaika tunnustetta vastaan. Osuuskunta pidättää itsellensä oikeuden joko hyväksyä tai hyljätä tehdyt tarjoukset.

Urjala 10. 7. 1916.
Meijerin Hallitus.

12997

Huutokauppa.

Lauvantaina kuluun heinäk. 22 p:nä klo 4 ip. myydään julkisella vapaaeht. huutokaupalla Epilässä Kaupp. Kurikan talossa kaikenlaista tavaraa, kuten rekiä, rattaista, huonekaluja, liha-tuina ja yksi iso muuripata sekä kymmenysvaaka, romurautaa ym. tavaraa. Pirkkalassa 17. 7. 1916.

12900 J. Kurikka.

Huutokauppa.

Vapaaehtoisella huutokaupalla, joka aljetaan keskiviikkona t. k. 26 p:nä klo 11 ap. ja pidetään Veurun tilalla Sääksmäen pitäjän Tarttilan kylässä 5 km. Kuurilan asemalta myydään koko mainittu tila eri palstoina. Lähempiä tietoja antaa allekirjoittanut omistaja telefonoinitse ja itse paikalla. Kahden tunnin mittimisaika pidetään huutokauppatilaisuudessa.

12640 K. Taittonen.

Palsta- ja lohkotilojen huutokauppa.

Maanantaina tulevan elokuun 7 p:nä klo 3 ip. myydään vapaaehtoisella itse-paikalla toimitettavalla huutokaupalla Oriveden pitäjän Vaitilan kylässä olevan Maunukalan räissisäeritilan viljelys- ja hakamaat useina eri palsta- ja lohkotiloina, sekä myöskin tilalla löytyvät rakennukset. Tilalle on Hirsilän pysäkiltä n. 4 km. ja Oripohjan pysäkiltä n. 5 km. matkaa.

Kauppahoidosta lähemmin huutokauppatilaisuudessa ja pidättää myyjä itselleen tunnin mietintöajan ja vallon hyväksyä tai hyljätä tehdyt tarjoukset. Palstoja näyttää työnjohtaja J. A. Virtanen 1 p:nä alkaen elokuuta, asunto Hannukalan talossa.

Tampereella 19 p:nä heinäk. 1916.

J. V. Enqvist O. Y.

Myytävänä.

Nuori vaaleanruskea lehmä ja vuohi. Ala-Tahmelassa, Salvoaralla.

Siitos-sonni

maatiais-rotua. Os. Murole.

12928 E. Snäll.

Hyvä maanviljelijästä

lähellä Turkuu, ollen asemalta 2 km. valtamaantien vieressä, hyvällä paikalla. Pinta-ala noin 80—90 ta, josta hyvää peltoa 25 ta. Metsää on omiksi tarpeiksi ja rakennukset hyvät. Maksu-ehdot on hyvät, eikä tarvitse paljon käteistään. — Vaihetaan myöskin hyvään tai liikkeeseen ym. josta lähemmin

12946

Liiketoimisto Ihanne.

Naisten pyörä vapaaajalla myydään Smk. 75.

Björkbo, Niemik. 22.

Edullinen pääomasijoitus!

Kivitalo pääkadun varrella Tampereella myytävänä. Vuokrat 14,000 mk. Tontti osaksi rakentamaton. Lähemmin

Emil Engqvist, tavat. telef. 612.

12967 Kivipahvia noin 120 m² myydään. Läh. nim. „Kivipahvi“ Aamul. kontt.

1297

Rottakoira

halutaan ostaa. Tarjous tehtäköön esimies T. Lindbergille köyhäinhoidon kansliaan.

12965

Myytävänä

5 hyvää maatilaa.
1 talvivuonon oma maa.
2 palstatilaa.
5 hyvää kaupunkitaloa.
1 moottorivene. Lähemmin
Aarne Helle
Tampere, Rautatiekn. 2.

12958

Kummipyöräiset Rattaat

myydään kohtuuhintaan

12980 Kuninkaank. 39.

Maaliöljyä

halvalla

Oskar Lahtisella,

Kaivok. 33. Puh. 101.

K. L.

Vahva työhevonen

ja pitkät halkorattaat, maanantaina t. k. 20 p:nä klo 8—12

12923 Aleksanterintorilla.

Polsmuuton takla

myydään hyviä työkärryjä ja juoksu-kärryjä, rekiä ja huonekaluja.

Ilmarink. n:o 12, Koivunen, viimeisen rappu.

12979

Luujaauhoja,

väh. käyt. 2 hev. niittokone myydään halvalla.

Viiala, 20/7—16.

12986 Verner Seppälä.

Puolukkahilloa

on vielä saatavana huokeaan hintaan

Hämeen Maanviljelijäin Kauppa Osakeyhtiöllä.

12998

Maatilan keski-Hämeessä liki rautat. as. hyvällä metsällä, kaunis näkö-ala järvelle, nyt kohtuuhintaan myyn. Likemm. M. Ojosen kiinteimm. toimisto Aleksanterink. 37. Puh. 1054. 12997

Hels. S. 25/7.

Vesimylly,

sijaitseva Tampereen lähistöllä, ja varustettu 2 kiviportailla, rautaturpiinilla ja pärehöylällä, putous 5 m. Myydään esintulleesta syystä kaupan pian päätet-täessä 2,700 mk. hinnasta.

Lähempiä tietoja antaa Asioimis-konttori Kosmos, Tampere, Kytälänkatu 12, Puh. 1607.

Useita edullisia maatioja Keski-Suomessa on kauttamme myytävänä.

12966

6 hv. hyväkuntoinen

Öljymoottori

myydään, hinta 600 mk.

Järvensivu 5.

Puh. 489.

12989

Vähän käytetty mutta hyvässä kunnossa oleva ompelukone myydään pois halpaan hintaan. Räätilä O. Tikanderilla Kytälänkatu 12.

12975

Halutaan ostaa.

Käsinkivet halutaan ostaa, tarjoukset nim. „Käsinkivet“ Aamul. kontt.

12975

Halkoja

ostetaan suuremmissa ja pienemmissä määrissä. Vaunut hankkii ostaja. Kirjallisia tarjouksia odottaa

Oy. Kallas & Savik Ab.

Helsinki, Fabianinkatu 14.

12983 (S.1.14782) (Pörssin talo.)

Huvila

mieluummin järven rannalta ja liike-paikan läheisyydestä (ei yksinäisyydestä) jossa löytyy vähintään kaksi huonetta ja keittiö sekä jos mahdollista myös ulkokuoneita sekä puutarha tai ainakin sopiva puutarhamaa. Maksu suoritetaan käteisellä. Pyydetään halustien myyjien lähettämään tarkat tiedot hintoihin ennen elokuun 5:tä päivää nimim.

12966

Tapiola.

os. Säkylän postitoimisto.

Mustikoita

ostan, mieluummin omiin laatu-koihini, päivän korkeimpiin hintoihin. Tarpeellinen määrä laatu-kkoja lähetetään telefonilla tai kirjeellisesti tilaten.

A. Kytömaa,

Tampere, Satamak. 5. Telef. 1621.

12950

Vuokralle tarjotaan

Verstaaksi sopiva kivirakennus, vesijohto sisällä. Pispalan rajaportilla. H. Lahtinen. 12971

1 p. elok. KAMARI ja KEITYTÖ

12957 Koulukatu 10.

Sisti kamari 1 p. elokuuta, sähköv.

ilman kalustoa, nuorille miehille

12969 Kuninkaank. 41.

Sisti kalustettu kamari nuorille mie-

hille heti tai 1 p. elok. Viinikan-

katu 11, 4 rapp. oik. 12973

1 tai 2 hyvin kalustettua huonetta

1 mukav. ja sähköv. Satamakatu 3,

12993 2 kerr. Bogdanoff.

Kolme huonetta ja keittiö ala-

kerrassa Viinikank. 18.

12992 Telef. 420.

Huom.! Kalustettu huone

vuokrattavana Itäisenk. 12.

12990 Rva H. Öberg.

1 p:nä syyskuuta

2 kamaria alkuvilla ja keittiö kyl-

pyhuoneella y. m. mukavuuksilla,

sekä 1 p:nä elok. kamari ja keittiö.

Itäisenpuiskokatu 53.

12993

15 p. elok. eli 1 p. syysk.

2 kamaria ja keittiö, käynti kadulta.

Vellamonkatu 21.

Vuokralle otetaan.

Aurinkoiset 2 huonetta ja keittiö mukavuuksineen 1 p. syysk. siistille perheelle. Pyydetään ilmoittam. heti Viinikank. 11, Vieraskoti „Niemi“. Mieluummin koulujen läheltä. 12958

Heti tai tuonnempana halutaan vuokrata kamari ja keittiö. Mieluummin Kytälästä tai Tammelasta. Vast. t. l. k. merk. M. I. K. 12972

Lapsettomalle perheelle halutaan vuokrata 1 p. syysk.

2 tai 3 huonetta

ja keittiö mukavuuksilla. Vastaukset H. RUDOLPHille

12964 Paperikonttori. Telef. 1481.

3 huonetta ja keittiö

keskikaupungilta 1 p. syysk. Vastaus viikon aikana tämän lehden konttoriin. 12978

T. S.

2 huonetta

ja keittiö 1 p:nä syyskuuta. Tarjoukset hintailmoituksineen pyydetään jättämään Aamulehden konttoriin ennen 1 p. elok. osoitteella

12832 Kirkkoherra Hildén.

10 mk. palkinnon

saa henkilö, joka hankkii siistin, 2 huonetta ja keittiö, huoneuston p:nelle virkamiesperheelle. Osoitteen saa t. l. kontt. 12991

Syyskuun 1 p.

2huonetta ja keittiö

nykyaajan mukav. aseman läheisyydessä.

Vast. Tamp. San. kontt. nim.

2 heuk. perhe.

2 huonetta ja keittiö

mukavuuksineen länsipuolelta koske elok. tai syysk. 1 p:nä. Vast. Tamp. San. kontt. nim.

»Huoneusto».

Hyvällä paikalla oleva huoneusto

jossa on 2 huonetta ja keittiö ha-

lutaan vuokrata heti tai 1 p. syysk.

Vast. Aamul. kontt. nim. „M. Y.“

12872

Virkoja haettavana.

Poikain käsitöiden ohjaajan paikka

Virtain kunnan Ikkalankylän kansakoulussa julistetaan täten hakukelpois-

ten haettavaksi 15 p:nä elok. 1916.

Palkka 175 mk.

Virrat, heinäk. 17 p:nä 1916.

12982 Johtokunta.

Palvelukseen otetaan.

13—14 v. tyttö

mieluummin maalta, otetaan lasta hoitamaan Juhannuskylä n:o 38. 12974

Körsät. tarjoiitit, sisä- ja karjanh.-työt sekä miehet saa paikan eri työaloille heti Aleksanterink. 37, Ojassa. 12966

T. S. K. L. 40 mm.

Sähkötyömiehet

saavat työtä heti

Aamul. Kirjapainossa.

Jussi Havulinna

Sähköliikkeessä

Kuninkaankatu 27. Puhelin 886

K. A. WAHLROOS'IN Kultasepäniikkeestä

Hämeenkatu 19 Puhelin 90

ostatte edullisimmin kiltä- ja jalokivisormuk-
set, kulta- ja hopeakellot, kaulakorut, ranne-
renkaat sekä muut alankuvuivat teokset.

HUOM! Koska olen onnistunut hankki-
maan suurehkon määrän kulta- ja hopeaa
edullisella hinnalla, voin edelleenkin myydä
kulta- ja hopeavalmisteita tunnetuilla kohtun-
hinnoin.

HUOM! Koti- ja ulkoista kulta- ja hopeaa
korkeampiin hintoihin.

Kadonnut.

Sininen naisten sadetakkii

pudotettu Tiiliruukinkadulle. Pyydetään
ilmoitusta Pylväsen Lankakanpaan
Hämeenkatu 29.

Huveja.

Hauskat kesäjuhlat

järjestää

Siihtaman nuorisoseura

Kuljun talossa t. k. 23 p:nä alkaen
klo 3 urheilukilpailulla ja klo 7 iltama
Pääsymaksu 50 p ynnä sotavero.

Huom! Hauska ohjelma. 12962

KL. TS.

Hauskan laivamatkan

toimii O. Y. W. Rosenlew'in mie-
histö Hautauspuoleensa hyväksi
ensi sunnuntaina heinäk. 23 p. Teiskon
Tahlon Työväen talolle Näsijärvi la-
valle lotjan kanssa. Lähdetään Mus-
tatalahdesta klo 8 aamulla. Torvi-
soittokunta mukana. Liput maksavat
laivassa 1 mk., lotjassa 80 penniä, sota-
vero päälle. Lapsilla puolet.

Tervetuloa kaikki. Lippuja saata-
vana seuran jäseniltä, sekä laivalla.

12994 Johtokunta.

Lempäälän Nuorisoseura

viettää

Kesäjuhlaansa

t. k. 23 p:nä.
Ohjelma myöhemmin.

Hauskan iltaman

toimivat Lempäälän Jämsäit Suomen-
seuran talolla ensi sunnunt. 23 p.
alkaen klo 7/8 ill. Ohjelma: Alkusoit-
to, puhe, kuorolaulua, runo, mieskuorol-
aulua, näytelmäkappale "Muistamatoni",
kansanlauluja ja lopuksi tanssia.

12907

DIABOLO-SEPARAATTORI N:o 1

yhdistetty voikirnalla. (Patentteerattu).
Ei mikään separaattori taloudelliselta
kannalta katsottuna voi antaa niin suurta
voittoa maidosta, kuin Diabolo-Sepa-
raattori Voikirnan yhteydessä.

DIABOLO-Separaattori N:o 1 kuorii
jonka tähden sen käyttäminen antaa suu-
rimman voitoksen; ominaisuus, jonka
pitäisi olla tervetullut näinä kalliina aikoina.
TILATKAA asiamestemme kautta,
tahi suoraan meiltä.

Suomalainen Separaattori Osakeyhtiö.

Konttori: Uudenmaankatu 20-22. Helsinki. 12078

Atelier Ranghild

Hämeenkatu 12. Paljon suo-
sittu, hyvä ja huokea valokuvaamo. 12075

Valokuvaamo N. Rasmussen

Perust. 1881.

Suositteluaan

Valokuvausta klo 9 ap. - 7 ip.
Tilauksia klo 7 jälkeen otetaan
vastaan puhelimesta 516.

Sillanrakennus- urakka.

Tammelan pitäjässä noin 5 km.
Matkun rautatieasemalta sijaitse-
van Koijoen yli vievän Vuolun
sillan uudesta rakentaminen tar-
jotaan täten halullisten ensi tal-
ven 1916-1917 aikana toimitet-
tavaksi urakoitsijan omista ai-
neista Suomen tie- ja vesiraken-
nusten ylläpidon laatinut
piirustusten mukaan puusta kiila-
tuista kivistä tehtävälle ranta-
muurille. Kirjalliset tarjoukset
sekä takaukset työn kelvollisuus-
desta ovat ennen ensi elokuun 15
päivää jätettävät allekirjoitta-
neelle siltavaliokunnan puheen-
johtajalle, joka myös antaa lä-
hempiä työ- ja koskevia tietoja ja
jonka luona, samaten kuin kun-
nallistoimistossa Forssassa, sillan
piirustukset sitä ennen ovat näh-
tävinä.

Tammela, Kaukola, heinäkuun
8 päivänä 1916.

12784 Onni Jaakkola.

Valokuvauttakaa itsenne

Tampereen Uudessa Valo-
kuvaus-Atelierissä Hämeenk. 11

HUOM! Huokeat hinnat.

Laivaliike.

Näsijärvellä:

Höyryalus

AITOLAHTI

kulkuvuorot 3 p:nä Syyskuuta

Tampere-Aitolahdi:

Pyhäp. klo 10,30 ap. 6,10 ja 9,30 ip.
Arkip. klo 2,45 ja 6,10 ip. sekä tiist.
klo 11,30 ja lauv. 6,45 ja 11,30 ap.

Aitolahdi-Tampere:

Pyhäp. klo 7 ap. 4,30 ja 8 ip.
Arkip. klo 7,20 ap. ja 4,30 ip. sekä tiist.
klo 12,40 ip. Olkah. Tamp. ja lauv.
klo 5,15 ap. poik. kaik. silt. ja 12,40
ip. Olkah. Tampereelle.

12073 Osakeyhtiö Aitolahdi.

„Intti“

Telef. 416. Laivuri T. Salin.

Kuru-Lammi-Tampere.

Kurun kirkolta: klo 5 ap. tiist. ja perj.
Tampereelta: klo 2,45 ip. tiist. ja perj.
sekä Teiskon kautta klo 3,15 ip. maan-
nant. ja torst.

Terälahti-Tampere.

Terälahdesta: klo 5,30 ap. maanant., kes-
kiv., torst. ja lauv. sekä sunnunt. ja
juhlap. klo 5 ip. (ja klo 5,45 ap.
suoraan Tampereelle).

Pöytälahti: klo 4 ip. lauv. ja juhla-aatt.
suoraan Tampereelle.

Tampereelta: klo 3,15 ip. maan., kesk.,
torst., klo 1,30 ip. Pöytälahti ja klo 6
ip. Terälahteen lauv. ja aattop., klo 8
ap. (ja 8,30 ip. suoraan Terälahteen)
sunnunt. ja juhlap.

Luujaauhoja

vaununlastittain ja vähemmissä
erin myy mahdollisimman
huokealla

Hämeen Maanviljelijäin Kauppa-Osakeyhtiö.
Tampere. Puh. 42 ja 1452.

„Aune“

Telef. 334. Kapt. Sven Blomberg.

Tampere-Visuvesi.

Tampereelta: klo 11,30 ap. maan., kesk.

Visuveseltä: klo 6 ap. tiist., torst.

Viitapohja-Tampere.

Viitapohjasta: klo 6 ap. maan., kesk.

perj., lauv., sunnunt. ja juhlap.; klo 4

ip. lauv. ja klo 6 ip. sunnunt. ja juhlap.

Tampereelta: klo 3,15 ip. tiist., torst.,

perj.; klo 1,30 ip. ja klo 6 ip. lauv.

ja aattop.; klo 8 ap. ja klo 8 ip. sun-
nunt. ja juhlap.

Höyryalus

Tervalahti

kulkuvuorot ovat kesällä 1916 touko-
kuun 27 p:nä alkaen:

Tampere-Tervalahti

arkipäivinä 3,10 ja 6,30 i.p. sekä tiis-
taisin ja lauantaisin 11,30 ap.; pyhä-
päivinä 10 ap. ja 8 ip.

Tervalahti-Tampere

arkipäivinä 6,45 ap. ja 5 ip. sekä
tiistaisin ja lauantaisin 1 ip.; pyhä-
päivinä 7 ap. ja 6 ip. 8614

Suomi—Amerika

Nopea, mukava, suoramatka

Suomesta Kristianin kautta kaik-
kiin Amerikassa ja Kanadassa
oleviin paikkoihin hyväksi tunnetun

Norjan—Amerika-Linjan

ajankuvailuilla valtamerehöyrylai-
voilla.
HUOM! Ylimeno Norjan—Amerika-
linjan höyrylaivoilla on lyhyin ja
nopein.

Suoranaisia läpikulupilettejä

myyvät ja lähempiä tietoja kuin
myös ilmaisprospekteja antavat Lin-
jan pääasiamies

H. M. Steenstrup

Vaasassa, sekä

Kaupp. C. G. Östenson.

Tampereella, Hämeenk. 9. Puh. 386.

Maanvilj. Emil Latonen, Jämsä, Hassi
12080 (S. H.)

Ylioppilas

Petrogradin yliopistosta antaa tunteja
Englannin ja Venäjän kielissä. Ottaa
vastaan käännöksiä Kuninkaank. 15.
Bor. Vl. Liatskii.

Junien kulut.

Toukok. 1 p:nä.

Huom! P=postijuna, Pi=pika-
juna, M= matkustajajuna, S=seka-
juna, T= tavarajuna.

Junat lähtevät Tampereelta:

P. 12,05 yöllä Jyväskylään, Vaa-
saan, Tornioon.

P. 5,46 ap. Helsinkiin, Hankoon.

P. 8,93 ap. Turkuun, Helsinkiin,
Kotkaan, Mikkeliin, Pietariin.

S. 10,56 ap. Tyrväeseen.

S. 11,03 ap. Haapamäelle.

Pik. 11,33 ap. Turkuun, Helsinkiin,
Kotkaan, Mikkeliin, Pietariin.

M. 2,26 ip. Vaasaan.

P. 2,38 ip. Porin, Raumalle.

M. 2,42 ip. Helsinkiin, Porvoo-
seen.

P. 5,03 ip. Helsinkiin, Kajaaniin,
Pietariin, Nurmekseen.

S. 5,15 ip. Vilppulaan.

S. 5,34 ip. Tyrväeseen.

Pik. 7,07 ip. Tornioon.

T. 7,20 ip. Orivedelle.

Junat saapuvat Tampereelle:

S. 12,05 y. Orivedeltä.

P. 5,14 ap. Jyväskylästä, Vaasasta,
Torniota.

S. 7,47 ap. Toijalasta.

S. 8,45 ap. Vilppulasta.

S. 8,57 ap. Tyrvästä.

M. 10,36 ap. Kajaaniin, Pietariin,
Nurmekseen, Kotkasta.

Pik. 11,03 ap. Torniota.

P. 2,00 ip. Helsingistä, Porvoosta,
Turusta, Kouvolaan.

P. 2,19 ip. Vaasasta.

P. 4,45 Porista, Raumalta.

Pik. 6,44 ip. Helsingistä, Pietariin.

T. 7,07 ip. Orivedeltä.

P. 8,32 ip. Turusta, Helsingistä.

S. 11,07 y. Porista.

P. 11,31 y. Helsingistä, Pietariin.

Mikkeliin, Kotkasta, Hangosta.

S. 11,59 y. Haapamäeltä.

Tampereella 1916,

Tampereen Kirjapaino-Osakeyhtiö.

Hakemisto

Akkunaverho- ja paitatehtaita.

Akkunaverho- ja Paitatehdas O.Y.
Kauppakatu 1. Puh. 14 11.

Biljardisalonkeja.

Biljardi Salonki

Hämeenk. 10. Puh. 1080.

Harjatehtaita.

L. P. Launonen Harja- ja Sivelin-
liike, Viinikank. 21. Puh. 1637.

Huonekaluliikkeitä.

Arvi Ahonen puuseppä, huonekaluliike,
Kauppak. 12. Puh. 1444.
F. Helenius, Huonekalu. Myym. Alek.
k. 31. Tehd. Pellavateht. 25. Puh. 1493.

Heinen & Halme, Huonekaluliike,
Puutarhak. 24. P. 1091

Tampereen Höyrypuuseppä Oy.
Puutarhak. 16. Puhelin 600.

Kahviloita.

Puistokahvila, Hämeenk. 31. P. 1835

Saloharjun Kahvila ja Voileipätarjoilu
Hämeenk. 7. Puh. 860.

Kangaskauppoja.

J. AHOKAS, Kangaskauppa Hämeenk. 11. P. 580.

ALEX PARTANEN Hämeenk. 25. Käsi-
laukkuja ja lyhyttavaraa.

Karamellitehtaita.

A. M. Merikanto Pöytäkatu 13.
Puh. 1152.

Kehysliikkeitä.

N. Sundqvistin Kehysliike
Viinikank. 36

Kirja- ja Paperikauppoja.

Elina Hjorth'in Kirja- ja
Paperikauppa Kunink. k. 23. P. 939

Tampereen Kirjakauppa O.Y.
Hämeenk. 27. Puhelin 1308.

Kirjansitomoita.

Tampereen Kirjapaino O.Y:n

KIRJANSITOMO

Kuninkaankatu 30. Puhelin 3.

Rae, O. F. Kirjansit. Rong. k. 12 P. 518

Paperikauppa Viinikank. 20.

Kone-, kalusto- ja maanviljelys- tarvikekauppoja.

AATRA O.Y. KONEKAUPPA
Puhelin 370 ja 1380.

KESKUSOSUUSLIKE,
Hämeenpohja,
puh. 1026 ja 1126.

Husqvarna, Ompelukonekauppa,
Kauppak. 8. P. 222.

Hämeen Maanviljelijäin Kauppa Osakeyhtiö,
Hämeenkatu 7. Puhelin 42 ja 14 52.

Konepajoja.

Sähkömekaanillinen Konepaja
Puutarhakatu 6. Puhelin 848.

Konttoritarpeiden liikkeitä.

Sandman & Co Konttoritarpei-
den erikoisliike
Kauppakatu 11. Puhelin 14 80 ja 800.

Kukkakauppoja.

REINOLAN KUKKAKAUPPA, Hämeenk. 19.
P. 254. Ainoa tunnettu Kukkaistomoto.

Kutomaliikkeitä.

TAMPEREEN UUSI KUTOMALIKE.
Hämeenkatu 6. Puhelin 1125.

Kylpylaitoksia.

Tampereen Kylpylaitos Hämeenkatu 26
Puhelin 512.

Leipuriliikkeitä.

O.Y. OSK. HELIN Leipuri, Kon-
dittori, Kon-
kahvila, Hämeenk. 21. Puhelin 119.

E. Laurentijeff, Osakeyhtiö.

K. V. Lehtimäki Leipuri ja
Kondittori-
liike. Puuvillatehtaan k. 15. Puh. 155.

G. E. Lidman Leipuri ja Kondittori
Väinölänt. 1. P. 465.

Frans Liljeroos Leipuri & Kondit.
Puut. k. 16. P. 635.

V. Lumivuori, Leipuri ja Kondittori.
Niemi. 10. P. 1328.

H. Olander Leipuri ja Kondittori
Hämeenk. 23. P. 351.

E. Palomäki Leipuri ja Kondittori
Hämeenk. 3. P. 970.

Haaraliike Erkkilänt. 9. Puh. 1237.

Leikkikal- ja kalanpyydys- liikkeitä.

F. A. Koivula Hämeenk. 4. P. 1061 ja
Hämeenk. 29. P. 994.

Maalarinliikkeitä.

G. A. EKBERG, Maalausliike, Puu-
tarhakatu 14. Puh. 374. Työhuoneen
autobiili- ja ajokalamaalusta varten.

E. A. Loukkola, Maalausliike. P. 687
Satakunnank. 28.

Ruissaaari & Rekolainen, Satak. k. 3. P. 237

SULIN & RUISSALO Maalarinliike
Hallitusk. 16. P. 989.

V. Vesterlund Maalarinliike, Län-
tinenk. 13. P. 909.